Η ΡΕΚΛΑΜΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ[1]

Ὅτε τὸ πρῶτον μετέβην εἰς Λονδῖνον πρὸ εἰκοσαετίας ἐξεπλάγην ἰδὼν ἅμα τῇ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Τζέριγκ-Κρὸς ἀρίξει ἐπιγραφὴν μεγάλοις γράμμασιν Ἑλληνιστὶ ἀναγράφουσαν τὴν λέξιν Εὕρηκα καὶ μόνον ἄνευ οὐδενὸς σχολίου. Τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην κατόπιν εἶδον ἀπανταχοῦ τῆς μεγάλης πόλεως ἔν τε τῷ Ἄστει καὶ ταῖς ἀριστοκρατικαῖς συνοικίαις, καὶ περὶ αὐτὴν πάντοτε, πλῆθος περιέργων καὶ ἀργῶν μάτην προσπαθούντων νὰ ἀναγνώσωσι τὰ ἱερογλυφικὰ ἐκεῖνα ἢ νὰ ἐξαγάγωσιν ἐξ αὐτῶν ἔννοιαν ὁποιανδήποτε. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπιγραφῆς ἐκολλήθη λατινικοῖς πλέον γράμμασι τὸ Ἀρχιμήδειον λόγιον καὶ ἐν τῷ Eureka πλέον κατενόησαν οἱ ἀστοὶ τοῦ Λονδίνου τὴν ἀκατάληπτον Ἑλληνικὴν καὶ ἐπείσθησαν ὅτι πρόκειται περὶ μεγάλης τίς οἶδε τίνος μηχανικῆς ἐφευρέσεως, τίνος ἀνακαλύψεως τῆς χημείας ἢ τῆς φυσικῆς, τίνος τελειοποιήσεως τῶν τεχνῶν. Καὶ ἐν τῇ Ἀλάμβρᾳ καὶ τῷ κήπῳ Κρέμορν καὶ τοῖς Adelphi ὅπου κοινὰ κέντρα λαϊκῆς διασκεδάσεως καὶ ἄσματος, ἀοιδοὶ διεθνεῖς, λευκοὶ καὶ μαῦροι, ἐν ἐπανελάμβανον τὸ Εὕρηκα. Εἶχεν ἐξεγερθῆ καὶ κορυρωθῆ πλέον ἡ κοινὴ περιέργεια καὶ ὁ κόσμος ἀνυπομόνει, ὅτε μεθ' ἡμέρας τινὰς ἀνεγινώσκετο ἐν τοῖς ἡμερησίοις φύλλοις.

«Εὕρηκα. Τὸ εἶπεν ὁ μέγας Ἕλλην Ἀρχιμήδης, τὸ ἐπαναλαμβάνει καὶ ὁ μικρὸς Ἄγγλος Ι. Τζίστερ ὑποκαμισοποιὸς ἐν ὁδῷ ἁγίου Ἰακώβου, 15. Διατί σᾶς στενοχωροῦσι τὴν ἡμέραν τὰ ὑποκάμισα; Διατί τὰ ὑποκάμισα δὲν προσαρμόζονται καλῶς ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰς τὰ γεύματα, εἰς τὰς συναναστροφάς, εἰς τὸ θέατρον, εἰς τοὺς χορούς; Πταίει ἡ σιδηρώτρια; πταίει ἡ πλύντρια; Ὄχι. Πταίει ὁ κατασκευαστής. Διότι δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τὴν ἀναλογίαν μεταξὺ τραχήλου καὶ στήθους καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνουσιν ὅσα συμβαίνουσιν. Ἀλλ' ὁ κατασκευαστὴς Ι. Τζίστερ ὅστις ἐσπούδασεν ἀνατομίαν εὗρε τὴν θεραπείαν καὶ ἀναρωνεῖ «Εὕρηκα».

Πεισθῆτε, παρέχει δωρεὰν ἓν ὑποκάμισον πρὸς δοκιμὴν καὶ κατόπιν δέχεται παραγγελίας».

Καὶ ὁ κόσμος κεντηθεὶς ἐκ τῆς ἐπιτηδείου ῥεκλάμας ἔτρεχε σωρηδὸν καὶ ὁ εὐρὼν Τζίστερ ἀπὸ ἀσήμου βιομηχάνου ἐγένετο ὁ πρῶτος ὑποκαμισοποιὸς καὶ μετ' ὀλίγον ἀπὸ τῆς μικρᾶς ὁδοῦ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου μετέβαινεν εἰς τὸ Ρίτζεντ-Στρὴτ καὶ γενόμενος ἑκατομμυριοῦχος ἀπεσύρθη τοῦ ἐμπορίου.

Τὸ αὐτὸ ἔτος συνέπεσεν ἐν Γενεύῃ νὰ συναντηθῶ μετὰ τοῦ φίλου καὶ ἐν Παρνασσῷ συναδέλφου κ. Κορομηλᾶ, ὑπὸ δὲ τὴν πυκνὴν σκιὰν τοῦ Ἀγγλικοῦ κήπου ἡμέραν τινὰ ἀνεγινώσκομεν μετὰ τὸν μεσημβρινὸν καφὲν καὶ παρὰ τὰ ἥσυχα ὕδατα τῆς λίμνης τὴν ἐφημερίδα τῆς Γενεύης. Τὴν ἀνεζητοῦμεν μάλιστα μετ' ἐνδιαφέροντος, διότι τότε ἦτο φλέγον ἐν Ἀθήναις ζήτημα τὸ μητροπολιτικὸν καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν διὰ τηλεγραφήματος ἐμανθάνομεν τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προκοπίου ὡς Μητροπολίτου Ἀθηνῶν. Ἰδοὺ τί μᾶς λείπει ἐν Ἀθήναις, εἴπομεν. Ἐφημερὶς ἡμερησία ἀκριβεῖς παρέχουσα περὶ πάντων εἰδήσεις. Καὶ ἀπὸ λόγου εἰς λόγον ἐθέσαμεν τὰς βάσεις τῆς Ἐφημερίδος. Τὰ πωλούμενα καθ' ἑκάστην φύλλα ἤρκουν ἂν ἦσαν 500, συνδρομηταὶ θὰ ἐγίνοντο 600—700, ἀλλ' εἰδοποιήσεις, εἰδοποιήσεις! Διότι ἀληθῶς ἀναδιφοῦντες τὰ πεμπόμενα ἡμῖν εἰς Γενεύην φύλλα τῆς τότε ἐκδιδομένης Ἀληθείας, εἰδοποιήσεις δὲν ἐβλέπομεν ἄλλας πλὴν μιᾶς ἢ δύο μεταλλευτικῶν ἑταιριῶν — ἦτο τότε ἡ ἐποχὴ τῆς μανίας τῶν μεταλλείων — καὶ τῶν τοῦ ἐν Φαλήρῳ θεάτρου. Σᾶς ἀναγράφω μάλιστα μίαν τοιαύτην πρωτότυπον τὴν σύνταξιν, οἵαι ἦσαν περίπου πᾶσαι.

«Τὴν ἐπέραν ταύτην ἐν Φαλήρῳ θέλει εἶσθαι 1) λεμβοδρομία δι' ἱστίων 2) δράμος παίδων 3) ἱστιοδρομία 4) λεμβοδρομία διὰ κωπηλασίας 5) ἀκροβάται καὶ σχοινοβάται. Προσέτι ἡ στρατιωτικὴ μουσική. Φωταγωγία. Πυροτεχνήματα. Διάφοροι πρᾶξεις μελοδραμάτων ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ ὁ περίφημος μουσικοδιδάσκαλος Foce θέλει ἐκτελέσει διαφόρους σκοποὺς διὰ τοῦ μουσικοῦ ὀργάνου τοῦ λεγομένου Piston».

Ἔδει λοιπὸν ἐπὶ τῶν εἰδοποιήσεων κυρίως νὰ βασισθῇ τὸ νέον φύλλον καὶ ἔπρεπε κατὰ τὸ πρότυπον τῶν ἐν Ἑσπερίᾳ ἐφημερίδων νὰ ἀναπτυχθῇ ἡ ῥεκλάμα ἐν Ἑλλάδι.

Εἴχομεν τὸ τελευταῖον ὑπόδειγμα τοῦ ἐν Λονδίνῳ Τζίστερ καὶ ὁ κ. Κορομηλᾶς ἱδρύων τὴν Ἐφημερίδα προσεπάθησε νὰ ἐμρυσήσῃ τὴν ἰδέαν τῆς ῥεκλάμας. Τὸ κατώρθωσε καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ μετὰ δεξιοῦ συνεργάτου τοῦ κ. Καμπούρογλου ἱδρυθεῖσα ἐφημερίς, ἥτις ἔδωκεν ὤθησιν εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον τῆς Ἑλλάδος, κατώρθωσε νὰ δώσῃ ὤθησιν καὶ εἰς τὴν ῥεκλάμαν ἐν Ἑλλάδι.

Καὶ ἀληθῶς πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀνατρέχοντες εἰς τὰς παλαιὰς ἐφημερίδας ἐλάχιστα ἴχνη θὰ ἀπαντήσωμεν τῆς ῥεκλάμας. Ἦτο ἄλλως καὶ φυσικόν. Αἱ πόλεις ἢ μᾶλλον τὰ πολίσματα τὰ ἀναγεννηθέντα μετὰ τὸν καταστρεπτικὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας πόλεμον μόλις ἐμορφοῦντο, ἦσαν δὲ καὶ τόσον ὀλιγάριθμοι οἱ κάτοικοι αὐτῶν, ὥστε δὲν εἶχον καὶ πολλὴν ἀνάγκην ῥεκλάμας. Ἂν συνέβαινέ τι ἐν αὐταῖς τὸ ἐμάνθανον εὐκόλως καὶ εἶχον τὴν ζωντανὴν ῥεκλάμαν τὴν διὰ στόματος, ἡ ὁποία ἦτο καλλιτέρα καὶ πραγματικωτέρα τῆς διὰ τῶν ἐφημερίδων. Αἱ Ἀθῆναι, ἡ μεγίστη πασῶν πόλις μόλις συνεπήγνυτο, αἱ δ' ἐφημερίδες ἀρξάμεναι ἑνωρὶς διέδιδον τὰς ἐξ Ἑσπερίας εἰδήσεις, ἃς ἐκόμιζον κατ' ἀρχὰς μὲν ἑκατοντοπόσαι, κατόπιν δὲ καὶ τὸ τα-

[1] Ἀνεγνώσθη τὴν 11 Φεβρουαρίου 1894 ἐν τῷ φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ.

κτικὸν ταχυδρομεῖον τὸ κομιζόμενον διὰ τοῦ αὐστριακοῦ Λόυδ. Εἶχον ὅμως πλὴν τῆς ζωντανῆς ῥεκλάμας καὶ τὴν διὰ τοῦ κήρυκος ἤ τελάλη, ἥτις καὶ σήμερον ἔτι διατηρεῖται ἐν ταῖς ἐπαρχιακαῖς πόλεσι ζωηρά, ἀκούεται δ' ἔστιν ὅτε καὶ ἐν Ἀθήναις. Μὴ προχθὲς ἔτι δὲν περιήρχετο τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν ὁ δημόσιος κῆρυξ κρατῶν εἰδεχθὲς τεμάχιον κρέατος ἀνὰ χεῖρας καὶ διὰ τῆς βραγχνῆς φωνῆς του ἀνακράζων: «Εἰς τὴν βρύσιν τοῦ Λέκα, κοντὰ εἰς τὸ μπακάλικο τοῦ Κανάκη, ἔσφαξαν βιδέλο ὡραῖο καὶ ρθηνό. Μόνον δύο δραχμὰς ἡ ὀκᾶ καὶ ἰδοὺ καὶ τὸ δεῖγμα». Καὶ σήμερον μὲν εἶναι σπάνια τὰ τοιαῦτα κηρύγματα, ἀλλ' ὑπῆρχεν ἐποχή, καθ' ἣν ὁ δημόσιος κῆρυξ ἦτο προσωπικότης ἐξέχουσα καὶ τιμωμένη.

Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὅμως ὁ τελάλης διατηρεῖ ἔτι τὴν ἀπόλυτόν του κυριαρχίαν. Κοινοποιήσεις ἐδωδίμων καὶ ποτῶν, ποῦ ὑπάρχει καλὸν κρέας καὶ καλλίτερος οἶνος, εἰδήσεις περὶ νέων προμηθειῶν τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων, περὶ τῆς ἑσπερινῆς παραστάσεως τοῦ Φασουλῆ, περὶ ἀναχωρήσεως ἀτμοπλοίων, λεωφορείων, ἀκόμη ἐκτάκτων ἁμαξοστοιχιῶν τοῦ σιδηροδρόμου, πληροφορίαι περὶ οἱουδήποτε ἄλλου ἀντικειμένου τοῦ καθημερινοῦ βίου, πάντα ταῦτα ἐξαγγέλλονται διὰ κηρύκων μέχρι τῆς σήμερον. Ἐνθυμοῦμαι δύο περιέργους τοιαύτας ἀναγγελίας, ἃς ἔτυχε νὰ ἀκούσω τὴν μίαν πέρυσιν ἐν Χαλκίδι καὶ τὴν ἄλλην τὸν Ὀκτώβριον ἐν Ζακύνθῳ. Ἡ πρώτη ἀπέβλεπε τὴν ἀναχώρησιν ἀτμοπλοίων μετὰ καθυστέρησιν ἐκ τριακυμίας προελθοῦσαν. «Σήμερον ἀναχωρεῖ τὸ μεγάλο τῆς θαλάσσης θηρίον ὁ Ποσειδὸς καὶ ὁ ἀδελρὸς αὐτοῦ ὁ Ἑρμαῖος ὁ ἕνας γιὰ πάνου καὶ ὁ ἄλλος γιὰ κάτου. Τρέξτε νὰ πάρετε εἰσιτήρια γιατὶ ὁ καιρὸς ἐμπουνάτσισε καὶ θὰ χάσετε τὴν εὐκαιρία». Τὰ δύο ταῦτα ὀνόματα εἶναι γνωστῶν ἀτμοπλοίων τῆς Ἑταιρίας Τζῶν Μὰκ-Δουάλ. Ἡ ἄλλη ἡ τῆς Ζακύνθου εἶναι ἡ πρωτοτυπωτέρα. «Ἀκοῦστε ἀδέλφια καὶ ξένοι. (Ἔμαθον κατόπιν ὅτι ἡ δευτέρα ἀποστροφὴ ἐγίνετο πρὸς τιμήν μου παρεπιδημοῦντος). Ἀκοῦστε ἀδέλφια καὶ ξένοι. Ἀπόψε εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Ῥουμαντζᾶ τελειώνουν τὰ παγωτά. Νὰ πᾶτε ὅλοι νὰ πάρετε. Αὔριον σαλέπι καὶ στραγάλια. Σᾶς τὸ λέει ὁ Τζικινέτης, σᾶς τὸ λέει ὁ Τζικινέτης».

Ὁ Τζικινέτης εἶναι αὐτὸς ὁ κῆρυξ, ὅστις εἶναι ἰδιαζουσα προσωπικότης τῆς Ζακύνθου. Ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα πέντε ἔτη γεγονὼς ἔχει ἰδιαιτέραν ἀδυναμίαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν οἶνον, τὴν καλὴν ἐγχωρίαν βερδέαν καὶ τοὺς νεκρούς, ὧν ἐννοεῖ πάντων νὰ παρακολουθήσῃ τὴν κηδείαν. Ἐνθυμεῖται δὲ λεπτομερῶς τοὺς ἀπὸ πεντηκονταετίας ἀποθανόντας μὲ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν καὶ δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ ἐν τούτῳ τὰ ληξιαρχικὰ βιβλία. Εἶναι δ' εὑρυέστατος ἀνὴρ καὶ αἱ εὑρυΐαι του καὶ τὰ λογοπαίγνια διατρέχουσι τὴν πόλιν. Μεταξὺ τῶν εὑρυϊῶν του σᾶς ἀναφέρω τὴν ἑξῆς. Ἐν Ζακύνθῳ γινώσκετε πόσον ῥαιδρῶς ἑορτάζεται ἡ Ἀπόκρεως· οἱ πάντες διασκεδάζουσι, δημόσιοι χοροὶ διοργανίζονται ἀπανταχοῦ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ ἀκόμη ἐν τῇ πλατείᾳ, ἂν ὁ καιρὸς τὸ ἐπιτρέπῃ. Τὰς διασκεδάσεις κλείει τὴν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς ὁ κώδων τοῦ κωδωνοστασίου τῶν Ἁγίων Πάντων σημαίνων βαρὺς καὶ καλῶν τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου ψάλλεται τὸ Κύριε τῶν Δυνάμεων. Γαλήνη ἐντεῦθεν καὶ κατήρεια καὶ λύπη ἐπὶ τῇ λήξει τῆς τρελλῆς περιόδου. Μετὰ τὸν ἑσπερινὸν ὁ Τζικινέτης ἀναφαίνεται εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ κρούων κώδωνα διατρέχει αὐτὰς ἀνακράζων. «Μὴ λυπᾶσθε ἀδέλφια, γιατὶ ὕστερα ἀπὸ 8232 ὧραις ἔρχονται τὰ Καρναβάλια, καὶ τότες τραγούδια καὶ χοροί». Ὁ ἀγαθὸς κῆρυξ διὰ νὰ παρηγορήσῃ τοὺς λυπουμένους συμπολίτας του μετέτρεψεν εἰς ὧρας τὸ διάστημα τοῦ ἔτους.

Ἀλλ' ἐν τούτοις καὶ παρ' ὅλα ταῦτα δὲν ἔλειπον ἀπὸ τὰς παλαιοτέρας ἐφημερίδας τὰς ἐπὶ Ὄθωνος αἱ εἰδοποιήσεις καὶ ἡ ῥεκλάμα ἀρχίζει νὰ ὑπορώσκῃ καὶ ἐν αὐταῖς, ἐνιαχοῦ μάλιστα καὶ ζωηρὰ ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς. Ἀναδιφῶν τις τὰς ἐφημερίδας τῶν χρόνων ἐκείνων εὑρίσκει μερικὰς ἀληθῶς περιέργους εἰδοποιήσεις. Ἀκούσατε μίαν, ἣν παραλαμβάνω ἐκ τῆς *Ἐλπίδος* τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1846.

«Νέον ἰατρικὸν διὰ τοὺς ὀδόντας. Ὅποιος δήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ πόνος τοῦ ὀδόντος κούριος ἢ ἄλλο τι θεραπεύεται ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν καὶ ποτὲ πλέον δὲν κατάρχεται πόνος καὶ ἐκεῖνο τὸ ὀδόντι δυναμόνει τὰ ἄλλα καὶ ψωρᾶ τὰ σκωλήκια ὁποῦ μέλλουν νὰ τὰ ἐνοχλήσουν. Εἶναι τὸ ὀνομαζόμενον *νεῤῥόδοντον*, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μεταχειρισθῇ ὁ ἀσθενὴς κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον καὶ τότε ἡ θεραπεία εἶναι βεβαία. Νὰ βάλῃ εἰς τὸ στόμα ὡς ἕνα χουλιάριον τῆς σούπας ἀπὸ τὸ νερὸν τοῦτο καὶ νὰ τὸ βαστάξῃ ἀπὸ τὸ ἀσθενημένον μέρος δέκα μινοῦτα τῆς ὥρας, νὰ πτύσῃ αὐτὸ καὶ νὰ βάλῃ ἀμέσως ἄλλο τόσον δι' ἄλλα δέκα μινοῦτα καὶ πτύοντας καὶ τοῦτο ἀμέσως νὰ βάλῃ καὶ τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον χουλιάριον καὶ εἰς τὸ διάστημα τῆς μισῆς ὥρας θεραπεύεται. Ἂν ἤθελεν αἰσθανθῇ μικρόν τινα πόνον τὴν ἐπαύριον τὸ ὁποῖον σπανίως ἀκολουθεῖ, ἂς μεταχειρισθῇ δι' εἴκοσι μινοῦτα τὸ μένον νερὸν καὶ οὕτω διαλύεται διὰ παντὸς ὁ πόνος καὶ δώσει εἰς τοὺς ὀδόντας ἕνα μουδιασμὸν ὁ ὁποῖος ἀπερνᾷ εἰς ὀλίγας ὥρας».

Ἔχομεν δὲ εἰς προσεχῆ φύλλα πιστοποιητικὸν ὑπογεγραμμένον ὑπὸ δεκαεκτὼ γνωστῶν προσώπων βεβαιούντων ὅτι ἐπατρεύθησαν ἀπὸ τὸ νεῤῥόδοντον, καὶ τῶν ἐπιγραφῶν τὸ γνήσιον ἐπικυροῖ ὁ ἐκπληρῶν χρέη Δημάρχου δημαρχικὸς πάρεδρος Βενιζέλος, ὅστις συγχρόνως βεβαιοῖ καὶ τὸ ὠφέλιμον τοῦ ἰατρικοῦ.

Δὲν σᾶς ῥαίνεται ὅτι ὑπερβάλλει ἡ εἰδοποίησις αὕτη κατὰ πολὺ τὰς σήμερον φερομένας τῶν ὀδοντοϊατρῶν καὶ τὰ πολυποίκιλα αὐτῶν φάρμακα, τὰ ὁποῖα θετικῶς εἰς ἓν συντελοῦσι, ποῖον περισσότερον τοῦ ἄλλου νὰ καταστρέψῃ ὁριστικῶς τοὺς ὀδόντας;

Καὶ τίς θὰ πιστεύσῃ ὅτι ἤδη ἐν τῇ Ἀθηνᾷ τοῦ 1841 φέρεται εἰδοποίησις περὶ τῶν λουτρῶν τῆς Κύθνου καὶ ἀναγγέλλει ὁ ἐνοικιαστὴς αὐτῶν Γ. Σακελλαρίδης ὅτι «παρέχει ἐδέσματα καλῶς παρασκευασμένα, καλὸν οἶνον καὶ καρὲν καὶ τὰ λοιπὰ ἀναγκαιοῦντα εἰς τοὺς λουομένους».

Τότε αἱ ἅμαξαι δὲν ἑστάθμευον εἰς τοὺς δρόμους ἦσαν δὲ καὶ ὀλίγαι αἱ καλαὶ αἱ χρησιμεύουσαι διὰ περίπατον, διότι αἱ λοιπαὶ σταθμεύουσαι εἰς τὸ Μοναστηράκι ἐχρησίμευον διὰ τὴν μεταξὺ Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν συγκοινωνίαν. Δημοσιεύεται λοιπὸν ἐν ταῖς ἐφημερίσι τῆς ἐποχῆς ἡ εἰδοποίησις:

«Ὁ Κ. Ἀπόστολος ξενοδόχος, ὁ καὶ Γερωνίκος ἐπικαλούμενος, ἔχει μεγαλοπρεπῆ ἅμαξαν καὶ μὲ δύο καὶ τέσσαρας ἵππους. Τὴν ἐνοικιάζει δὲ ἐπὶ μετρίᾳ τιμῇ εἰς οἰκογενείας, ὅταν τὴν ζητήσωσιν. Ὑπόσχεται δὲ ὅτι θέλουσι μείνει πάντοτε ὑπερευχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἁμάξης».

Πρὸς τούτοις δ' εὑρίσκομεν ἐν ταῖς ἐφημερίσι εἰδοποιήσεις περὶ ἀπωλείας καὶ εὑρέσεως ἀντικειμένων καίτοι κυρίως τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετέλει ὁ δημόσιος κῆρυξ. Ἐκ τῶν δύο τὰς ὁποίας σᾶς ἀναφέρω, ἡ πρώτη ἐλήφθη ἐκ τῆς «Φήμης», ἐμφαίνεται δὲ ἐν αὐτῇ λεπτότης συνάμα καὶ εὐγένεια, ἣν σπανίως σήμερον ἀναζητοῦμεν ἐν παρομοίᾳ ῥύσει ἀγγελίαις.

«Τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Βασιλείου λησμονήθη παρά τινος ἐν μανδήλι λινὸν ἄσπρον μὲ σημεῖον Ε. Σ. παρακαλοῦμεν τὸν κύριον εἰς τοῦ ὁποίου τὸ σπίτι ἔμεινε νὰ τὸ στείλῃ εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Φήμης» διὰ ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, ὥστε κ' ἐκεῖνος νὰ μὴ χάσῃ τὴν δουζίνα του καὶ ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς ἀνησυχίας καὶ ὁ κύριος ἢ ἡ κυρία εἰς τὸ σπίτι τῶν ὁποίων λησμονήθη».

Ἡ δευτέρα εἶναι αὕτη:

«Εἷς ὑπηρέτης εὑρῆκε μίαν βόα καὶ ὁ ἀπολέσας αὐτὴν ἂς ἔλθῃ εἰς τὸ γραφεῖον».

Καὶ σᾶς τὴν ἀναγινώσκω μόνον διὰ νὰ πιστωθῇ τὸ λεγόμενον ὅτι οἱ συρμοὶ ἐπανέρχονται κατὰ περιόδους. Ὅ,τι σήμερον περιβάλλει κατὰ τὸν χειμῶνα τοὺς τραχήλους τῶν Ἀθηδῶν περιέβαλεν αὐτοὺς καὶ πρὸ πεντηκονταετίας, διότι ἡ ἀγγελία εἶναι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1843.

Ἀλλ' ἔνεκεν τῆς σπάνιος μερικῶν ἐπαγγελμάτων εὑρίσκει τις ἐν ταῖς ἐφημερίσι τῆς παρωχημένης ἐποχῆς καὶ εἰδοποιήσεις περὶ τούτων, περὶ ὧν καὶ σήμερον ἔτι δὲν ἀπαξιοῦσιν αἱ ἐφημερίδες ἡμῶν νὰ δημοσιεύωσιν ἔτι ἀγγελίας.

«Εἰς τὸ γραφεῖον τῆς «Φήμης» εὑρίσκονται μία ὑπηρέτρια καὶ μία παραμάνα. Ὁ ἔχων ἀνάγκην ἂς διευθυνθῇ ἐκεῖ».

Φαίνεται δ' ἐκ τῆς διατυπώσεως τῆς συντάξεως τῆς εἰδοποιήσεως, ὅτι καὶ ἡ ὑπηρέτρια καὶ ἡ παραμάνα θὰ διημέρευον ἐν τῷ γραφείῳ τῆς ἐφημερίδος ἀναμένουσαι κυρίους.

Ἀλλ' ἑτέρα εἰδοποίησις ἣν λαμβάνω ἐκ τοῦ Φίλου τοῦ Λαοῦ ὑποδηλοῖ ἡμῖν καὶ τὴν κατάστασιν τοῦ ταχυδρομείου. Ὑπῆρχε δηλ. ἡ συνήθεια, ἥτις καὶ σήμερον δυστυχῶς δὲν ἐξέλιπεν, εἰς τοὺς ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταβαίνοντας νὰ ἐμπιστεύωνται ἐπιστολὰς πρὸς ἀσφαλεστέραν ἐπίδοσιν. Εἰς τούτων τῶν ἐρασιτεχνῶν ταχυδρόμων μὴ κατορθώσας νὰ εὕρῃ ἕνα τῶν πρὸς οὓς εἶχεν ἐπιστολάς, καταθέτει ταύτην εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ἐφημερίδος καὶ ἀναγινώσκομεν τὴν ἑπομένην ἀγγελίαν:

«Εὑρίσκεται εἰς τὸ γραφεῖον μας ἓν γράμμα ἐπιγραφόμενον πρὸς τὸν κύριον Χ. Κεφαλᾶν, κατοικοῦντα πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ Γρηγορίου κουρέως, ὅπου πρότερον κατῴκει ὁ Γεώργιος Γλαράκης. Καὶ ὁ τοιοῦτος ἂς ἔλθῃ νὰ τὸ λάβῃ».

Ἀλλ' ἡ πρωτοτυπωτάτη τῶν ἀγγελιῶν εἶναι ἡ ἑξῆς:

«Ὁ κ. Μελέτιος Μουρκίδης, δηλοποιεῖ ὅτι δύναται νὰ συνθέσῃ ἀναφορὰς ὁποιουδήποτε εἴδους ἢ ἄλλα διάφορα ἔγγραφα εἰς τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν· β) νὰ παραδίδῃ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Β. ἑλλ. σχολείου καὶ γυμνασίου τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς συνεπείας· γ) νὰ στιχουργήσῃ ἐμμέτρως καὶ ὁμοιοκαταλήκτως ὁποίαν δήποτε ὑπόθεσιν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν».

Ἡ τελευταία αὕτη ἰδιότης μᾶς ἀποκαλύπτει περίεργον βιομηχανίαν ἣν δὲν θὰ ἦτο ἄτοπον ἂν ἐξήσκουν μερικοὶ ἐκ τῶν ποιητῶν μας. Πρόκειται περὶ στίχων οὓς ἡ συνήθεια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρενέβαλλεν εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις κυρίως δὲ εἰς ὅλας τὰς χαρὰς τῆς οἰκογενείας. Κατὰ τὰς βαπτίσεις κυρίως ἐν τοῖς διανεμομένοις μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ βαπτίσματος γλυκίσμασιν ὑπῆρχον τετυπωμένα δίστιχα πολλάκις μὲν ἀναφερόμενα εἰς τὸ χαρμόσυνον γεγονός, ἀλλὰ συνηθέστατα καὶ ὅλως ἄσχετα πρὸς αὐτό. Τὰ δίστιχα ταῦτα ἐλαμβάνοντο συνήθως ἐκ τῆς δημώδους ἀνθολογίας, πολλὰ ὅμως τούτων, ὄχι βεβαίως τὰ ὡραιότατα, συνέτασσον καὶ ποιηταὶ τῆς ἐποχῆς, ὧν εἷς καὶ ὁ ὑπ' ὄψιν κύριος Μουρκίδης, ὅστις καὶ διεβίου κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν χρόνων ἐκείνων ἐν τῷ ἀνθοῦντι ζαχαροπλαστείῳ τοῦ κ. Χρηστακοπούλου, ὅστις ἀκόμη πρό τινος χρόνου ὑπὸ τὸν μετριόφρονα τίτλον «κουρετιέρης» ὑπῆρχεν ἐν τοῖς οἰκήμασι Κίγκ ἐν τῇ συνοικίᾳ Πλάκας. Ἐκτὸς τῶν στίχων τούτων ὑπῆρχε λίαν διαδεδομένον τὸ ἔθος τῶν ἐμμέτρων προπόσεων ἐν τοῖς γεύμασιν, ἐφαρμοζομένων μάλιστα εἰς τὸ πρόσωπον ὡς τὸ πολύ. Ἤδη δὲ ἡ συνήθεια αὕτη εἶναι παλαιά. Ἐν Ἠπείρῳ μάλιστα καὶ ἰδίως ἐν Ἰωαννίνοις καὶ Καλαρρύταις αἱ προπόσεις αὗται ἐκαλοῦντο διὰ τῆς λέξεως τὰ γεμάτα καὶ σπονδὴ οἴνου γενναίου ἀπὸ μαστραπάδων ἐνεπιγράφων ἐγίνετο ἐν τῇ τραπέζῃ καὶ ἀπηγγέλλετο τὸ ἐπὶ τοῦ μαστραπᾶ ἀναγεγραμμένον δίστιχον ἢ τετράστιχον. Μερικαὶ ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων εἶναι ἀληθῶς ὡραιότατα καὶ ἀπαγγελλόμεναι εἰς τὰς Ἠπειρωτικὰς τραπέζας κατέστησαν κατόπιν δημώδεις καὶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα. Οὕτω δύο τούτων εἶδον ἀναγεγραμμένας τὴν μὲν εἰς χάνιον τῆς παραλίας τοῦ Πηλίου Καλὰ Νερά, τὴν δὲ ἐν τῷ εὐζωνικῷ σταθμῷ παρὰ τὴν σιδηρᾶν γέφυραν τοῦ Ἀχελῴου.

Κρασὶ σὲ πίνω γιὰ καλὸ
Καὶ σὺ μὲ κροῦς στὸν τοῖχο
Ἐγὼ σὲ πίνω νὰ χαρῶ
Καὶ σὺ μὲ σέρνεις σὰ ψωρό.

—

Δὲν πίνουν Τοῦρκοι τὸ κρασὶ
Τὸ πίνουν οἱ Ῥωμαῖοι
Τὸ πίνει κ' ἡ ψυχολογιὰ
Νὰ λησμονῇ τὰ χρέη.

Ἡ συνήθεια αὕτη τῶν ἐμμέτρων προπόσεων διαδεδομένη εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα προσέδιδε ζωηρότητα καὶ εὐθυμίαν, ἥτις δυστυχῶς ἐλλείπει ἀπὸ τῶν σημερινῶν ἡμετέρων γευμάτων.

Δὲν ἀνεφέροντο ὅμως διὰ ταύτας βεβαίως εἰς ποιητὰς τῆς τάξεως τοῦ Μουρκίδου. Ἂν ἀνατρέξωμεν εἰς τὰ ποιήματα τῶν ἐξεχόντων τότε ποιητῶν μας θὰ εὕρωμεν πολλὰ ποιήματα μεταξὺ αὐτῶν ἀναφερόμενα εἰς περιστάσεις ἀναλόγους.

Ἰδοὺ μία πρόποσις ἣν εὑρίσκω εἰς τὰ ἅπαντα τοῦ Ῥαγκαβῆ καὶ ἥτις ἐγένετο εἰς τὴν τράπεζαν τὴν ἐπακολουθήσασαν τοὺς γάμους τοῦ Στεφάνου Καραθεοδωρῆ μετὰ τῆς Δεσποίνης Πετροκοκκίνου.

Ἐγείρομαι εἰς πρόποσιν. Ἂν καὶ ποτὲ μὴ πίνων
οὐχ ἧττον ὅμως πρόθυμος λαμβάνω τὸ ποτήριον.
Ἓν αἴσθημα κυκλοφορεῖ ἐντός μου μεθυστήριον.
Θερμαίνει τὴν καρδίαν μου χαρὰ ὑπὲρ τὸν οἶνον.

—

Τοῖς νεονύμφοις φέρομεν εὐχῶν ἑκατομμύριον
ἀπόλαυσιν τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων τῶν γηΐνων,
καὶ ἔρωτα ἀγήρατον, τὸ πρῶτον ἐξ ἐκείνων
πρὸς ὃ οὐδέν ἐστι χρυσός, ἀδάμας καὶ ἀργύριον.

—

Εὐδαίμων νύμφη! Πάντοτε εὐδαίμων καθὼς ἦτον
ὅτε εἰς τὴν κοσμοῦσάν την στεφάνην τῶν χαρίτων
προσέθηκε τὸν Στέφανον τῆς εὐγενοῦς ζωῆς της.

—

Εὐδαίμων πῶς ἀπήντησεν ἐπίσης ὁ νυμφίος
τὴν Δέσποιναν τοῦ βίου του· καὶ ὅλος των ὁ βίος
ἔσται χαρὰ εὐήλιος, ἔρως θερμὸς καὶ πίστις.

Ἀλλὰ πλὴν τῶν προπόσεων ἐποιοῦντο οἱ τότε χρῆσιν τῶν ποιητῶν καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις, ὧν μόλις που παραμένει σήμερον ἀπήχησις ἀσθενὴς ἔχουσα ἐκ τῶν χρόνων ἐκείνων τὴν ἀρχήν.

Ὁ συνάδελφος ἡμῶν κ. Θεόδωρος Βελλιανίτης ὡμίλησεν ἐν τῷ ὡραίῳ αὐτοῦ ἀναγνώσματι περὶ τῶν θεάτρων ἐπὶ Ὄθωνος περὶ τῶν τότε θεατρικῶν κομμάτων καὶ τῶν πρὸς τὰς ὑψιφώνους καὶ ἀοιδοὺς τοῦ Ἰταλικοῦ μελοδράματος περιποιήσεων. Ἐκ τούτων μετεφυτεύθησαν καὶ τότε τὰ παρ' Ἰταλοῖς ἐθιζόμενα σονέττα ἐν ταῖς εὐεργετικαῖς παραστάσεσι. Καὶ ἐνῷ περιστεραὶ καὶ στρουθία διεπέτων ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐνῷ ἀνθοδέσμαι μεγάλαι φέρουσαι ἐν τῷ μέσῳ ἀντὶ τῆς ἐθιζομένης σήμερον καμελίας πορτοκάλιον, ποικιλόχρωμα χαρτία ἐρρίπτοντο ἀπὸ τοῦ ὑπερῴου ἐφ'ὧν ἦτο τετυπωμένος ἐν εἴδει σονέττου ὁ πρὸς τὴν ἀοιδὸν θαυμασμός, τοῦ κοινοῦ ὄχι πάντοτε, ἀσφαλῶς ὅμως τοῦ παραγγείλαντος τὸ ποίημα.

Ἀκούσατε ἓν τοιοῦτον ὅπερ εὑρίσκω εἰς τὰ ἅπαντα τοῦ ποιητοῦ Γεωργίου Ζαλοκώστα.

Ἀνάβα χάρις τὴν σκηνὴν καὶ θαρραλέα ψάλε
Ἂν δέ τις εἰς τὸν δρόμον σου ἀναφανῇ Προκρούστης
Εἰς τὴν ἰδίαν κλίνην του ἂς συντριβῇ ὡς πάλαι.
Εἰς τὴν Ἑλλάδα θάρρει σὺ καὶ τοὺς καλοὺς υἱούς της

—

Ἤνθεις ποτέ, καὶ τώρα ἀνθεῖ ἐδῶ τὸ ὡραῖον φύλον
Μή, Ἀδελίνδη, δειλιᾷς καὶ σὲ θὰ ἐμψυχώσῃ.
Τῶν Ἀθηνῶν αἱ δέσποιναι ἀρκεῖ νὰ μειδιῶσι
Κ' ἐντροπαλὴ θὰ κρύπτεται ἡ τάξις τῶν Ζωΐλων.

—

Παρθένε, τῆς πατρίδος μου καὶ γέννημα καὶ θρέμμα
Εἰκοσαέτις ἀγνοεῖς τοὺς δόλους καὶ τὸν φθόνον.
Εἶναι παντοῦ· ὦ γύρισε σαρκαστικὸν ἓν βλέμμα
Καὶ πέτα μὲ τὰς πτέρυγας τῶν νεαρῶν σου χρόνων.

Τίς ἡ Ἀδελίνδη αὕτη δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ μάθω· καὶ τὸ ἐπώνυμόν της καὶ ἡ ἀξία κρύπτονται εἰς τὰ σκότη τῆς ἱστορίας.

Ἄλλη ἔκφανσις τῆς ποιήσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν καὶ οἱ στίχοι τῶν διανομέων τῶν ἐφημερίδων κατὰ τὴν πρώτην τοῦ νέου ἔτους. Ἐν ταῖς ποιητικαῖς συλλογαῖς τῶν παλαιοτέρων χρόνων φέρονται πολλὰ τοιαῦτα ποιήματα, ἅτινα συνέτασσον οἱ κράτιστοι τῶν τότε ποιητῶν. Εἶχον δὲ λόγον τὰ ποιήματα.

Ὁ τύπος ὡς γνωστὸν δὲν εἶχε τὴν σημερινὴν ἐλευθερίαν. Ὅ,τι δὲ δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ τεθῇ εἰς τὸ σῶμα τῆς ἐφημερίδος, ἐτίθετο εἰς τὸ στόμα τοῦ διανομέως της, ὅστις ὁμιλεῖ ὡς ἱεροκῆρυξ ἀπὸ ἄμβωνος ἢ ὡς ῥήτωρ ἀπὸ βήματος Συλλόγου. Ἐν τοῖς ποιήμασι τούτοις συνοψίζεται ἔτος πρὸς ἔτος ἡ κίνησις ὁλόκληρος παρελθόντος βίου, ὅστις δέον νὰ μελετηθῇ προσηκόντως.

Ἐκ τῶν ποιημάτων τούτων ἐκλέγω ἓν τοῦ Ραγκαβῆ τὸ τῆς Εὐτέρπης, τοῦ γνωστοῦ περιοδικοῦ γραφὲν διὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1844.

Καὶ ἡ Εὐτέρπη προσφωνεῖ εὐχὴν συγχαρητήριον·
δὲν εἶναι τὴν γνωρίζετε ἐφημερὶς πολιτική
τὸ ἄρθρον ἑκατὸν ἑπτὰ δὲν ἔχει θέμα κύριον
καὶ δὲν φροντίζει ἂν αὐτὸς ἢ ἐκεῖνος διοικῇ.

—

Δὲν εἶναι οὔτ' ἐφημερὶς σοφὴ κ' ἐπιστημονική
δογμάτων φιλοσοφικῶν δὲν εἶναι σπουδαστήριον
οὔτε προσφέρει τὸ ξηρὸν τῆς γνώσεως ποτήριον
χωρὶς τὸ πικρὸν πόμα του νὰ συγκεράσῃ μὲ γλυκύ.

—

Δὲν σᾶς ἐπεύχεται λοιπὸν βαθμοὺς καὶ ὑπουργήματα
κ' ἐπιτυχίαν βαίνουσαν εἰς ἀντιπάλων συμφορὰν
καὶ δάφνας τὰς ῥητορικὰς εἰς τῶν βουλῶν τὰ βήματα

—

Οὐδὲ σοφίαν εὔχεται μεμψίμοιρον καὶ σοβαράν.
Ἀλλ' εὔχεται ἀνώτερα αὐτῶν πλεονεκτήματα
τὴν τέρψιν, τὴν φαιδρότητα, τὴν εὐθυμίαν, τὴν χαράν.

Ἡ εἰδοποίησις τοῦ κ. Μουρκίδου πολὺ μὲ παρέσυρε καὶ παρεξετράπην τοῦ θέματος καίτοι τὰ λεχθέντα μετέχουσί πως αὐτοῦ.

Τὰ ξενοδοχεῖα καὶ τὰ ἑστιατόρια ἔκαμνον καὶ τότε τὴν ῥεκλάμαν των ὀλίγον ἀληθῶς πρωτοτύπως, ἀλλὰ τὴν ἔκαμνον πάντοτε. Ἐκ τῶν διαφόρων εἰδοποιήσεων ἃς ἔχω ὑπ' ὄψιν ἀναδιῴων τὰς τότε ἐφημερίδας, σᾶς ἀναφέρω, διότι μοὶ ἔκαμε περίεργον αἴσθησιν, τὴν ἑξῆς τοῦ ξενοδοχείου ἡ Ὀλυμπία, ὅτι «τὰ στρώματα καὶ κρεβάτια εὑρίσκονται εἰς καθαρὰν κατάστασιν» καὶ ὑποθέτω πλέον τί ὑπονοεῖται διὰ τῶν ὀλίγων τούτων λέξεων.

Ἀλλὰ τὰ σημερινὰ ξενοδοχεῖα θὰ ἐζήλευον τὴν ἑξῆς ἐν ἐφημερίσι τοῦ 1840 ἀναγραφομένην εἰδοποίησιν.

«Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κόμητος Μποτσάρη ἤνοιξε τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Αἴθουσαι τοῦ φαγητοῦ δύο μὲ λαμπρότατα ἔπιπλα καὶ ἐπονομαζόμεναι ἡ μὲν μία αἴθουσα τοῦ Ἄρεως, ἡ δὲ ἄλλη αἴθουσα τῶν Μουσῶν».

Ἂν δὲ ἀνατρέξητε εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην θὰ μάθετε ὅτι τὸ ἑστιατόριον τοῦτο ἦτο τὸ ἀριστοκρατικώτατον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι ἐν μὲν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἄρεως συνεστιῶντο ἀξιωματικοὶ κυρίως μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἔτι παραμείναντες Βαυαροί, ἐν δὲ τῇ αἰθούσῃ τῶν Μουσῶν πολιτικοὶ ὑπάλληλοι, ἀστοὶ καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες ξένοι, ἐκλήθη δὲ κυρίως αἴθουσα τῶν Μουσῶν διότι ἐν αὐτῇ μεταβαίνοντες ἐδείπνουν καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ γυμνασίου, ὅπερ ἐθεωρεῖτο ἔκτακτον δι' ἐκείνην τὴν ἐποχήν.

Ἔχομεν ὅμως καὶ ἄλλην εἰδοποίησιν περίεργον ξενοδοχείου μεταγενεστέραν κατὰ δέκα ἔτη τῆς ἄνω. Τὴν παραθέτω διότι ἐν αὐτῇ φαίνονται καὶ αἱ τιμαὶ τῶν φαγητῶν ἐν τοῖς ἑστιατορίοις κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν:

«Ἕνεκεν ἐσωτερικοῦ ἀνακαινισμοῦ καὶ εὐπρεπείας τὸ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου Σκουζὲ τὸ ἄνωθεν τῆς Καπνικαρέας ξενοδοχεῖον τῆς Ναυπλίας μένει ἄργον ἄχρι τῆς 12 ἐλευσομένου Μαρτίου, ὅτε πάλιν θέλει κάμει ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν του. Ἀείποτε πρόθυμος καὶ ἐπιθυμῶν ὁ ὑποφαινόμενος ὥστε οἱ ἔντιμοι κύριοι συνδρομηταὶ νὰ εὐχαριστῶνται καὶ νὰ προσπορίζωνται τὰ τῆς τροφῆς των μετ' ὀλίγης δαπάνης (utile dulci) προσδιορίζει τὰς ἀκολούθους τιμὰς δι' ἑκάστην μερίδα: Σοῦπα λεπ. 12, βραστὸν καὶ ἐντράδες λεπ. 25, ψητὰ ἀπὸ 30 ἄχρι τῶν 40, ψάρι ὁπωσδήποτε παρεσκευασμένον λεπ. 35 ἄχρι τῶν 40, κλπ. αἱ δὲ τιμαὶ τῶν ἡμίσεων μερίδων ἐκτὸς τῆς σούπας προσδιορίζονται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Βραστὸν καὶ ἐντράδες λ. 15, ψητὰ ἀπὸ 20 ἄχρι τῶν 25, ψάρι ἀπὸ 25 ἄχρι τῶν 35. Πρὸς γνῶσιν τῶν περιηγητῶν καὶ τῶν εἰς Ἀθήνας προσερχομένων ξένων, θέλει ἐνοικιάζονται καὶ κάμαραι καθαρῶς καὶ κομψῶς κεκοσμημέναι πρὸς δρ. 1 ½ τὴν ἡμέραν καὶ δρ. 30 τὸν μῆνα . . . Κειμένης δὲ τῆς οἰκίας εἰς θέσιν ἄλλως κεντρικωτάτην, ἥσυχον καὶ εὐαρεστοτάτην, δροσερὰν μὲν τὸ θέρος ζεστὴν δὲ τὸν χειμῶνα, εἶμαι εὐέλπις ὅτι τόσον τὸ εὐγενὲς κοινὸν ὅσον καὶ οἱ φιλόμουσοι κύριοι φοιτηταί . . .

Κλείω τὸν περὶ τῆς ῥεκλάμας διὰ τῶν εἰδοποιήσεων τῆς παλαιοτέρας ἐποχῆς λόγον διὰ δύο τοιούτων. Τούτων τὴν ἑτέραν ἤθελον ζηλεύσει οἱ σημερινοὶ βουλευταί, οἱ ἔχοντες ἀπαιτήσεις δι' ἑκάστην θέσιν πολλαπλασίας καὶ ἀγνοοῦντες τίνα νὰ εὐχαριστήσωσιν ἐκ τῶν ἐκλογέων των.

«Οἱ ἔντιμοι βουλευταὶ τῆς ἐπαρχίας Ἄνδρου κοινοποιοῦντες ὅτι ἔχοντες ἀνάγκην ἐπιστήμονος ἰατροῦ διὰ τὸ ὑγειονομεῖον καὶ λοιμοκαθαρτήριον, προσκαλοῦσι τὸν ἐπιθυμοῦντα ἵνα διευθυνθῇ πρὸς αὐτούς ἢ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν».

Ἡ δευτέρα ἀναφέρεται εἰς τὴν κομήτην τοῦ Faye τὸν ἀνακαλυφθέντα μὲν τῷ 1843 ἐν Παρισίοις περιοδικῶς δ' ἐπανελθόντα τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1851.

«Ἐὰν τις τῶν Κυρίων οἵτινες συνηγμένοι εἰς τὴν γωνίαν τοῦ Β. Φαρμακείου ἀπέναντι τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, παρετήρουν τὸν κομήτην τὴν 12 ½ ὥραν τῆς 7 τρέχοντος, ἐὰν τις λέγομεν εὗρεν ἐν χειρογράφῳ γαλλικόν, παρακαλεῖται νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸ γραφεῖον μας καὶ θέλει λάβει ἀμοιβὴν δρ. 6.

(Ἕπεται τὸ τέλος) ΜΙΧ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Τώρα ποῦ μᾶς ἦρθ' ἄξαρνος ὁ κακὸς χειμῶνας, ποῦ ἄφηκε πίσω τέτοιον καλὸν καιρὸ καὶ διάλεξε τὸ Μάρτη νὰ μᾶς χιονίσῃ, κ' ἔρριξε στρῶμα παχὺ τὸ χιόνι, τώρα ποῦ μᾶς ἤρθε σ' ὥρα κι ὁ ἄγριος βοριᾶς, ὁ ξεροβιδούρης, καὶ μᾶς τριγύρισε κοντὰ στὴ φωτιὰ καὶ σᾶς συμμάζωξε ἀπ' τὰ παιγνίδια, τώρα ν' ἀκούσετε, καλά μου, καὶ γι' ἄλλον χειμῶνα παράξενον κι' ἀμολόητον, ποῦ μᾶς πλάκωσε μιὰ φορὰ μέσα σὲ μῆν' Ἀλωνάρη! Καὶ τοῦτος εἶν' ἀνάποδος, ποῦ ἀργὰ μᾶς κόπιασε καὶ δὲν ἔχει θέλησι νὰ μᾶς ἀφήκῃ, μὰ κεῖνος ὁ ἀπρόφταστος, ὁ βιαστικὸς ἦταν ὠργισμένος!

Εἶναι τόσα χρόνια περασμένα. Καλὰ καλὰ δὲ θυμᾶμαι νὰ σᾶς πῶ, ἡ καϊμένη. Μὰ εἶχα τότε τὴν κόρη μου, τὴν ἄχαρη Νίτσα, κι αὐτὸ τὸχω ξάστερα στὸ νοῦ μου. Καθόμασταν οἱ δυὸ μοναχὲς στὸ φτωχικό μας. Κάθε πρωὶ μ' ἄλλες συντροφιὰ παγαίναμε στὸ κοκκολόϊ, νὰ μάσωμε λίγα στάχυα, στοὺς θεριστάδες κοντά, νὰ κάνωμε κανένα μικρὸ δεμάτι. Ὁ θέρος κόντευε νὰ σκολάσῃ σ' ὅλον τὸν κάμπο, κ' ἡ πλειότερη ἀργατιὰ εἶχε τὸ δεμάτιασμα κι ἄρχιζε κιόλα τ' ἀλῶνι.

Ἔτσι εἴχαμε ἕνα βράδυ γυρίσῃ στὸ σπίτι μὲ πλειότερον κόπο, παρὰ διάφορο, κ' εἴχαμε πλαγιάσῃ νωρὶς ἀποσταμένες, γιὰ νὰ σηκωθοῦμε πάλε νὰ πᾶμε. Στὴν αὐγὴ ἀπάνου ἀκούω τὴ Νίτσα νὰ μοῦ λέῃ:

— Μάνα, κρυώνω, τί ἔχω καὶ κρυώνω ἔτσι;

— Καὶ γώ, καλή μ', τῆς λέω· τί κρύο εἶν' τοῦτο; Σὰ μεσοχείμωνο.

Σὲ λίγο σηκώνεται ἡ Νίτσα καὶ βλέπει ὄξω καὶ βάνει φωνὲς μεγάλες.

— Χιόνι, μάνα! λέει.

— Ἀλήθεια, μωρή;

Σηκώνομαι καὶ τηράω· τί νὰ ἰδῶ; Αὐγὸ ἦταν ὁ Ἔλυμπος! Ἀσπροβόλαγε κάτου ὅλος ὁ κάμπος. Τὰ δέντρα στὴν αὐλὴ κάτασπρα στολισμένα.

Ντυνόμαστε, πᾶμε παραόξω. Εἶχαν ἐβγῇ ὅλος ὁ κόσμος κι ἄλλοι κλαίγονταν γιὰ τ' ἄξαφνο κακό, ἄλλοι εἶχαν χαρὲς καὶ γέλοια. Τυχαίνομε κι ἄλλες γυναῖκες, ποῦ πάγαιναν χωρὶς νὰ ξέρουν καὶ κεῖνες, καὶ σμίγομε στὴ συντροφιά τους. Ζυγώνομε κεῖ ποῦ εἴχαμε τὰ χτεσινὰ δεμάτια. Κι ἄξαφνα μᾶς βγαίνει μπροστὰ ἕνας δραγάτης.

— Πίσω! μᾶς λέει, λύκοι, λύκοι!

— Ποῦ εἶναι; τὸν ρωτᾶμε ὅλες ἀνταμα.

— Ἔπεσαν στὸν κάμπο καὶ μπορεῖ νὰ φτάσουν ὡς τὸ χωριό. Πίσω!

Δὲν τὸ εἴχαμε στὸ νοῦ νὰ γυρίσωμε χωρὶς νὰ ἰδοῦμε. Πιάσαμε ἕναν ὄχτο λίγο μπροστὰ καὶ κυτάξαμε πέρα. Τότε καταλάβαμε πῶς ἦταν ἀλήθεια. Γυάλιζε ὅλο τὸ ἴσωμα τοῦ κάμπου ἀπ' τοῦ χιονιοῦ τὴν ἀσπράδα. Μοναχὰ ἐδῶ καὶ κεῖ φαίνοντα τὰ δεμάτια σκεπασμένα καὶ χώριζαν οἱ σωροί τους στὸ χιόνι. Καὶ κάτου, ὄχι πολὺ μακριά, βλέπομε τρεῖς λύκους νὰ γυρίζουν στὰ χωράφια συντροφιαστοί, ἄγριοι, πεινασμένοι. Εἶχαν εὕρῃ καλὴ δουλειά, ψάχνοντας μέσα τὸν κάμπο. Καθὼς ἔβλεπαν τοὺς σωροὺς τῶν δεματιῶν, τοὺς ἅρπαζαν μὲ τὰ δόντια καὶ τοὺς τίναζαν δυνατά, γιατὶ ἔλεγαν πῶς ἦταν ἀρνιὰ πλακωμένα. Δὲ μείναμε νὰ ἰδοῦμ' ἄλλο.

— Λύκοι!

Φωνάξαμε μιὰ φορὰ καὶ δὲν εἴδαμε πότε φτάσαμε στοῦ χωριοῦ τὴν ἄκρη. Λίγοι χωριανοὶ βγῆκαν στὸν κάμπο μὲ τὰ ντουφέκια κ' οἱ ἄλλοι συνατοί τους ἄρχισαν κυνῆγι μὲ τὴς μπάλες. Δὲν εἶχε ὅμως δύναμη νὰ κρατηθῇ μέρες πολλὲς ἐκεῖνο τ' ἄψυχο χιόνι κ' ἔλυωσε μὲ τὴν ἴδια, ποῦ μᾶς εἶχ' ἔρθῃ. Κ' ἔμεινε μοναχὰ ὁ ἄσπρος Ἔλυμπος ἀπὸ πάνου νὰ μᾶς φοβερίζῃ.

ΓΙΑΝΝΟΣ ΕΠΑΧΤΙΤΗΣ

ΖΕΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΗ

ΑΙ ΠΡΩΤΑΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΡΧΑΙ

Ἡ πελασγικότης τῶν προϊστορικῶν Ἀρίων ἡμῶν προγόνων βυθίζεται οὕτως εἰς τὸ ἀχανὲς παρελθόν, ὡς ἀντικείμενον ὑλικὸν ἀπομακρυνόμενον βαθμηδὸν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ὄψεων ἀφανίζεται ἐν τῷ ἀτέρμονι στερεώματι. Ἔδει λοιπὸν νὰ ἀνακαλυφθῇ οὕτως εἰπεῖν μηχανικόν τι ὄργανον, νὰ ἐξευρεθῇ πρόσφορον μεγεθυντικὸν τηλεσκόπιον, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ κατορθωθῇ νὰ γείνωσί πως ὁρατὰ τὰ τελευταῖα ἴχνη τῆς ἐν χρόνῳ καὶ τόπῳ παρουσίας καὶ διαβάσεως τῆς ἀρχεγόνου ἐκείνης τοῦ ἔθνους ἡμῶν καταστάσεως.

Τὸ ὄργανον καὶ μέσον τοῦτο ἐξεῦρε καὶ ὁσημέραι τελειοποιεῖ ἡ καθ' ἡμᾶς ἐνδελεχὴς καὶ ἐπίμονος ἔρευνα τῶν σημιτολόγων ἢ αἰγυπτιολόγων. Οὗτοι ἐγκύπτοντες ἀδιαπαύστως εἰς τοὺς τάφους καὶ τὰ μνημεῖα τῶν διαφόρων σημιτικῶν λαῶν, τῶν πρὸ τῶν ἡμετέρων Ἀρίων ὄντων κοινωνικῶς τε καὶ πολιτικῶς προηγμένων, διανοίγουσι καὶ τὰ ἀλλεπαλλήλως ἐπικείμενα ἐκ παμπαλαίων περὶ αὐτῶν μύθων καὶ παραδόσεων στρώματα. Καὶ οἱ ἀρχαῖοι εἶχον ἰδέαν τινὰ περὶ τοιᾶςδε ἢ τοιᾶςδε σχέσεως τῶν δύο ἀρχικῶν ἐκείνων κατὰ τὴν ἀνατολικὴν τῆς Μεσογείου λεκάνην ἀνθρωπίνων φυλῶν, τῶν Ἀρίων καὶ Σημιτῶν· αἱ τοιαῦται δὲ σχέσεις ἐξεδηλοῦντο παρ' αὐτοῖς διὰ τῶν ἀποικιῶν ἐκείνων, τῶν περὶ τὸν Δαναὸν καὶ τὸν Κέκροπα, τὸν Ἡρακλέα (Μελκάρτ, Μελικέρτην) καὶ τὸν Κάδμον, τοὺς Κουρῆτας καὶ τοὺς Τελχῖνας καὶ τοὺς ἄλλους· ἀλλ' ἡ δᾷς τῆς ἐπιστήμης τῶν καθ' ἡμᾶς σημιτολόγων, αἱ βαθύταται καὶ ἐμβριθέσταται μελέται τοῦ Μασπερῶ καὶ Φουκάρ καὶ Γλάδστωνος καὶ τῶν ἄλλων εἰς πλῆθος ἀρχαιομυστῶν, διέλυσαν ἱκανῶς τὰ περὶ τῶν διαφόρων σχέσεων τῶν ἀρχεγόνων ἐκείνων λαῶν ἐπικείμενα νεφελώδη τῆς ἀρχεγόνου ἡμῶν ἱστορίας στρώματα. Ἀποδείκνυται ὁσημέραι ἐμπράκτως, ὅτι ὁ μῦθος ὁ ἑλληνικὸς εἶνε κέλυφος ἐγκλεῖον κόσμον ὅλον προαποιχόμενον, αὐλαία κατεσπασμένη καὶ ἐπιπροσθοῦσα πρὸ γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἡ καθ' ἡμᾶς ἐθνοδιρικὴ ἐπιστήμη ἔγνω νὰ ἀποσπᾷ καὶ ἀνελκύῃ ἐκ τοῦ ἀμετρήτου ἄλλως τοῦ παρελθόντος βάθους.

Καὶ οὐδεὶς μὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων πασιφανῶς καὶ ἐκλάμπρως ἀπεδείχθη, ἔφερεν ἀνέκαθεν ἐν ἑαυτῷ, ἐνδιαθέτως, τὰ σπέρματα ἀπείρου τελεσιουργοῦ δυνάμεως, ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἦτο τὸ ἔγγραφον κατὰ Πλάτωνα πινακίδιον, ἐφ' οὗ ἦν τετυπωμένος δακτύλῳ θείῳ ἄπειρος ἰδεώδης καὶ ἐπιστητὸς κόσμος, ἐδεῖτο ἐν τούτοις, φαίνεται, κοινωνιολογικῶν περιστάσεων προσφόρων, ὅπως ὁ κόσμος οὗτος ὁ δυνάμει μόνον τότε εἰς αὐτὸ ἐνυπάρχων καὶ ἐνεργείᾳ ἐκδηλωθῇ. Οἱ προϊστορικοὶ ἡμῶν Πελασγοὶ Ἄριοι πρόγονοι κατῆλθον ἐκ τοῦ τῆς Ἀσίας βάθους, ἐκ τῶν τοῦ Ἰμάου καὶ τοῦ Παμὶρ ἀναπεπταμένων ὀροπεδίων καὶ κατέσχον τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ Αἰγαίου χώρας, ὅτε ἤδη φυλὴ ἑτέρα, ἐξ Ἀσίας καὶ αὐτὴ ἀπορρεύσασα, ἣν προιμώτερον ἐν αὐταῖς ἢ ταῖς συνεγγιζούσαις εἰς αὐτὰς ἐνιδρυμένη καὶ κοινωνικῶς προηγμένη. Οἱ ἀρχέγονοι ἐκεῖνοι ἡμῶν πρόγονοι κατῆλθον προωθούμενοι ὑπ' ἄλλων ὄπισθεν αὐτῶν ἐπερχομένων, κατὰ δὲ τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω συνεχῆ αὐτῶν φορὰν καὶ πορείαν διῆγον τὸ πρῶτον κυνηγετικῶς καὶ νομαδικῶς, σὺν τῷ χρόνῳ δὲ ποιμενικῶς καὶ γεωργικῶς. Οὕτω τέλος ἐκεῖνοι ἔχοντες συνηντήθησαν καὶ εἰς ἐπαφὴν ἦλθον μετὰ τῶν γειτνιαζόντων καὶ παρακειμένων Σημιτῶν.

Τῆς ὅπως δήποτε ταύτης ἐπαφῆς καὶ ἐπιμιξίας ἅπαξ γενομένης, ἤρξατο νὰ τελῆται ἡ ἀνθρωπιστικὴ τοῦ Ἀρίου γένους ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολή· τὸ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ φύσει ἐγκείμενον ἔγγραφον πινακίδιον ἤρξατο νὰ αὐταναγινώσκηται, τὰ ἐν αὐτῇ ζώπυρα σπέρματα πυκνῶς καὶ ἀλλεπαλλήλως νὰ ἀναρύωνται. Ὁ ἄπειρος καὶ μυριοσυνδύαστος μυθολογικὸς ἑλληνικὸς κόσμος περίτρανος τούτου ἀπόδειξις. Οἱ Σημῖται πολλῷ πρότερον προηγμένοι ἴσχυσαν νὰ ἐπιβλήθῶσι (καθὰ ἐκ τῶν ἀνερευνωμένων μνημείων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀναγινωσκομένων αἰγυπτιακῶν δυναστιῶν καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν) εἰς τοὺς τὸ πρῶτον ἐν ἐμβρυακῇ καὶ ἀξέστῳ κοινωνικῇ καταστάσει διακειμένους πελασγικοὺς ἢ ἑλληνικοὺς Ἀρίους. Στόλοι καὶ ἐμπορικαὶ ὁλκάδες Αἰγυπτίων καὶ Φοινίκων ἐπελαγοδρόμουν καὶ προσέπλεον, κατελάμβανον ἢ διῆγον ἐμπορευόμενοι, πρὸς δὲ καὶ ἐλληζόντο τὸν Αἰγαῖον Πόντον μέχρι Σαμοθράκης καὶ Ἴμβρου καὶ τὸ Ἰόνιον μέχρι Σχερίας (τῆς τῶν Φαιάκων νήσου) πέλαγος καὶ αἰγιαλώτους καθ' Ὅμηρον πολλάκις ἀπάγοντες. Ἀπὸ τῆς ΙΣ' μέχρι τῆς ΚΣ' τῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου δυναστίας διεξήγετο πάλη διηνεκῶς ἐν τῇ περὶ τὴν ἑλληνικὴν χερσόνησον θαλάσσῃ μεταξὺ Ἀρίων καὶ Σημιτῶν, μεταξὺ Εὐρώπης ἔκτοτε ἔτι καὶ Ἀσίας, μέχρις οὗ κατίσχυσαν οἱ πρῶτοι ὁσημέραι ἀναπτυσσόμενοι καὶ ὑπερτεροῦντες. Λείψανα, εἰ καὶ τελευταῖα, οὐδὲν ἧττον ἀμυδρά, εἶνε καὶ οἱ ἐν λόγοις καὶ παραδόσεσι καὶ εἰς τοὺς μετὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους Ἕλληνας περισωθέντες Σημῖται ἐκεῖνοι, Δαναὸς καὶ Κέκροψ καὶ Κάδμος, κατὰ δὲ τὸν Γλάδστωνα καὶ ἡ ἐπίσημος προσηγορία τῶν αἰγυπτιακῶν ἐν τῇ τότε Ἑλλάδι τοποτηρητῶν, οἱ ἄνακτες.

Ἡ κατίσχυσις τῶν ἑλληνικῶν Ἀρίων ἐπὶ τοὺς Σημῖτας ὁρίζεται ἀρχομένη ἀπὸ τῆς πελασγικῆς εἰς τὴν αἰολικὴν καὶ τὴν ἀχαϊκὴν τοῦ ἔθνους ὄψιν μεταβάσεως.

Ἡ μετάβασις αὕτη, καθ' ἣν ἐπικρατεῖ ἤδη ἐν τῷ ἔθνει ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἡ προσωνυμία τῶν ἐνδόξων καθ' Ὅμηρον ἡρωϊκῶν Ἀχαιῶν, εἶνε τὸ λυκαυγὲς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Κατ' αὐτὴν οἱ νῦν Αἰολεῖς ἢ Ἀχαιοὶ Ἄριοι ἀποδιδόντες τὰ ἴσα εἰς τοὺς Σημῖτας κατάγονται ἐν πλήθει προσορμιζόμενοι εἰς τὰς τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Φοινίκης ἀκτὰς καὶ ἀποβάσεις κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νείλου καὶ τὴν Σιδῶνα καὶ ἐπελάσεις ποιούμενοι πολεμοῦσι καὶ μάχονται κατ' αὐτῶν. Πρῶτοι δὲ ἐκ τῶν παμπρώτων ἐκείνων ναυτικῶν ἤδη γενομένων Ἑλλήνων

συνάγεται ἐκ τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ὅτι ἦσαν οἱ ἐν Κρήτῃ Ἀχαιοί, οἱ προπάτορες τοῦ θαλασσοκράτορος Μίνωος καὶ τοῦ νομολόγου ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ραδαμάνθυος, διότι αὐτοὶ πρὸ πάντων ὡρίσαντο τὴν πολλαπλῆν τῶν Σημιτῶν ἐπίδρασιν, καθὸ πρὸ τῶν ποδῶν αὐτῶν, ἐνῷ ἐπελαγοδρόμουν καὶ προσέπλεον, κείμενοι.

Ὁ παλαίφατος δὲ μῦθος λέγει, ὅτι καιρὸν ὁ Ζεὺς τῆς Κρήτης τηρήσας, ἐνῷ ὁ βασιλεὺς τῆς Σιδῶνος Ἀγήνωρ διέτριβε περὶ τὰ συριακὰ ὄρια, μεταμορφοῦται εἰς ὡραῖον καὶ ἀδρομερῆ Ταῦρον καὶ νηχόμενος μεγαλοπρεπῶς παρὰ τὴν ἀμμώδη παραλίαν τῶν Σαρέρθων ἑλκύει πρὸς ἑαυτὸν τὴν βασιλόπαιδα Εὐρώπην, ἐνῷ αὕτη μετὰ ὁμηλίκων ἐκεῖ συνέπαιζε, καὶ ὑποκλινόμενος κατορθοῖ αὕτη νὰ ἐπιβῇ αὐτοῦ καὶ οὕτως οἴχεται πλέων πρὸς τὴν Κρήτην καὶ κομίζων ἐν θριάμβῳ τὸν ἀνεκτίμητον τῆς Φοινίκης θησαυρόν. Ἐπιπροστίθησι δ' ὁ μῦθος, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν Σιδωνίων ἐπανελθὼν ἐκπέμπει πρὸς ἀναζήτησιν τῆς θυγατρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς Κάδμον καὶ Φοίνικα. Ὑπὸ τὸ ἐκ τοῦ ἀπωτάτου χρόνου μυθικὸν τοῦτο περικάλυμμα λανθάνει βεβαίως γεγονὸς ἢ γεγονότα πολλὴν τὴν ἐθνολογικὴν σπουδαιότητα ἐνέχοντα. Ὁ καθηγητὴς τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας ἐν Βιέννῃ Στάϊν λέγει τὰ ἑξῆς: «Πρότερον πάσης ἄλλης θαλάσσης ἐπρωταγωνίστησεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἡ Μεσόγειος, τὸ δ' ἐπὶ τῆς Μεσογείου κράτος ἐζητήθη οὐχὶ ἐν τῇ τῆς θαλάσσης καθ' ἑαυτὴν κατοχῇ, ἀλλ' ἐν τῇ τῶν ὑπ' αὐτῆς προσκλυζομένων ἀκτῶν. Πᾶσα ἀλλοίωσις τῶν ἐπιθαλασσίων χωρῶν τῆς Μεσογείου ἡρμηνεύθη ἕνεκα τούτου ὡς φαινόμενον οὐχὶ ἁπλῶς τοπικόν. Περιττὸν νὰ ἀνελίξωμεν διὰ μακροτέρων τὴν εἰκόνα τῆς Μεσογείου ἐπὶ τῶν Φοινίκων, τῶν Ἑλλήνων, τῶν Καρχηδονίων καὶ τῶν Ῥωμαίων, καθόσον γνωστὸν ὑπάρχει, ὅτι μία οὐσιώδης μοῖρα τῆς ἱστορίας τῶν ἐπικρατειῶν τούτων ἀπερασίσθη ἐν τοῖς ὕδασι τῆς Μεσογείου[1]. Ἅπαξ λοιπὸν προαχθέντων τῶν ἐπὶ τῶν Ἀχαιῶν Πελασγῶν Ἀρίων καὶ ἐν τοῖς θαλασσίοις ἔργοις, πάλη τοὐντεῦθεν συνεκροτεῖτο μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Σημιτῶν περὶ ἐπικρατήσεως· ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης Ζεύς, ἢ ἡ προσωποποίησις ἐν τῷ μύθῳ τοῦ λατρεύοντος αὐτὸν ἐν τῇ νήσῳ ἀχαϊκοῦ νῦν κόσμου, προστάττει ἢ ὠθεῖ τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ Ταῦρον νὰ ἐπέλθῃ ἐπὶ τοὺς ἐν Φοινίκῃ Σημῖτας καὶ καταπολεμήσῃ αὐτούς. Οἱ Ἀχαιοὶ ἱκανοὶ ἤδη γενόμενοι οὐ μόνον ἐξελαύνουσιν ἐκ τῶν θαλασσῶν αὐτῶν τοὺς Σημῖτας, ἀλλὰ καὶ προβαίνοντες ἀποκλείουσιν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἰδίαις χώραις καὶ πολυειδῶς ἐκ τούτου ὠφελοῦνται.

Ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ, οἱ Σημῖται ἐκεῖνοι, πρότερον πολλῷ κοινωνικῶς καὶ πολιτικῶς προηγμένοι, ἐγένοντο τῶν ἑλληνικῶν Ἀρίων ὑφηγηταὶ καὶ πρότυπα ἐν πολλοῖς ὑποδείγματα. Οὐ μόνον οἶκοι ὁρῶντες αὐτοὺς οἱ Ἄριοι πλέοντας καὶ ἐπιφοιτῶντας, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον προσορμιζόμενοι ὅπως δήποτε παρ' αὐτοῖς, ἀρύονται γνώσεις καὶ ἐκπολιτίζονται. Καὶ δὲν ἔχομεν μὲν ἴδια περὶ τούτου μνημεῖα ἔγγραφα, εἰμὴ μόνον ἀπηχήσεις παρ' Ὁμήρῳ ἐκ λόγων καὶ παραδόσεων· ἀλλὰ πλὴν τῶν μυκηναίων καὶ ἄλλων τεχνικῶν εὑρημάτων τὰ ἐν τῷ Ἰδαίῳ τῆς Κρήτης ἄντρῳ ἀνευρεθέντα τοιαῦτα εἶνε ἁπτὰ μαρτύρια τῆς λίαν πρωΐμου ἐπιδράσεως τῶν Σημιτῶν ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους προϊστορικοὺς προγόνους, τοὺς πελασγικοὺς καὶ μάλιστα τοὺς αἰολικοὺς ἢ ἀχαϊκοὺς Ἀρίους. Οὕτως ἡ σημιτικὴ Εὐρώπη ἁρπαζομένη καὶ ἀπαγομένη κατὰ τὸν παλαίφατον μῦθον συνδυάζεται πρῶτον ἐν Κρήτῃ μετὰ τοῦ ἐκροσωποῦντος τὸν τότε ἑλληνικὸν κόσμον Διὸς καὶ γεννᾷ καὶ τίθησι τὰς ἀρχὰς τοῦ παμπρώτου ἐν Ἑλλάδι πολιτισμοῦ καὶ ἀνθρωπισμοῦ· ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ Εὐρώπης, τῆς εὑρέως καὶ πολυμερῶς διανοιξάσης τὰς ὅπας τῶν ἐπέκεινα τῆς Κρήτης καὶ πρὸς δυσμὰς τῆς Ἀσίας λαῶν, δίδοται καὶ τὸ ὄνομα εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἤπειρον. Οὕτως ἡ Κρήτη γίνεται ἡ πρώτη τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ κοιτίς, τὰ ἐξ αὐτῆς δὲ καὶ τοῦ βασιλέως τῆς νήσου Ἀστερίου προερχόμενα τέκνα Μίνως καὶ Ῥαδάμανθυς, ἱδρύουσι τὸ πρῶτον ἔνομον ἐν τοῖς προϊστορικοῖς Ἕλλησι κράτος, τὸ ὁποῖον προάγον κατὰ μικρὸν πρὸς βορρᾶν μεθίσταται ἐν Μυκήναις καὶ Ἄργει τὸ πρῶτον καὶ ὕστερον ἐν Ἀθήναις διὰ τοῦ Αἰγέως καὶ Θησέως καὶ περαιτέρω ἐν Θήβαις καὶ τῷ τῶν Μινυῶν Ὀρχομενῷ.

Ὁ πάμπρωτος λοιπὸν ἐν τοῖς Ἕλλησι πολιτισμὸς ἄρχεται ἐκ νότου, ἐκ Κρήτης, διότι πρὸς βορρᾶν ἐπικρατεῖ ἔτι ἡ ἀρχέγονος καὶ φυσικὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἡ τῶν Πελασγῶν Ἀρίων κατάστασις. Ὁ Procesch von Osten, ὁμιλῶν περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῶν πόλεων τῆς Κρήτης καὶ τοῦ δυσερευνήτου αὐτῶν, ἀποφαίνεται λέγων ὅτι ἡ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ αὐτῆς ἱστορία λήγει ὅπου ἄρχεται ἡ τοῦ ἄλλου κόσμου. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ταύτην οἱ ἄνθρωποι, συνελθόντες τὸ πρῶτον εἰς πόλεις καὶ τὴν ἑαυτῶν προσωπικὴν ἐλευθερίαν διὰ νομίμων ὑποχρεώσεων περιορίσαντες, συνέστησαν ἔνομον κοινωνίαν ἀποδεξάμενοι τὰ βάρη τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς. Διὰ τοιούτων ἀτομικῶν θυσιῶν ἐν τῇ ὁλότητι ἀσφαλισθέντες καὶ τὰ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ὑποδείγματα ὑπ' ὄψει ἔχοντες, ἔθηκαν τὰς πρώτας βάσεις τοῦ πολιτισμοῦ ἐκείνου, ὁ ὁποῖος σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἐκ τῆς πρὸς ἀκατάσχετον ἀνάπτυξιν ἱκανότητος τοῦ ἀριανοῦ γένους εἰς τοσοῦτο περιφανὲς ὕψος ἤρθη. Καὶ πρῶτον μὲν διὰ τῶν παναρχαίων ἐν τῇ νήσῳ ἀνθρωπιστικῶν ἐκείνων ἐργατῶν, τῶν Ἰδαίων Δακτύλων καὶ Κουρήτων, τῶν Κορυβάντων καὶ Τελχίνων (Σημιτῶν τούτων ὄντων), ἀνωρύχθησαν μέταλλα καὶ κατειργάσθησαν, ὄργανα δὲ ἐξ αὐτῶν πρὸς παντοίαν κοινωνικὴν ἀνάγκην, πρὸς γεωργίαν, λιθοτομίαν, ὑλοτομίαν καὶ οἰκοδομίαν, κατεσκευάσθησαν· ἡ τέχνη πρὸς τὴν τῶν ζώων ἐξημέρωσιν καὶ τὴν τῶν μελισσῶν συντήρησιν καὶ ἐπιμέλειαν ἐδιδάχθη· ὕστερον δὲ κατὰ μικρὸν καὶ ἐπὶ τὰ πνευματικώτερα χωροῦντες ἐκεῖνοι προήγοντο εἰς τέχνας λεπτοτέρας καὶ ἔτι καὶ εἰς ἐπιστήμας.

[1] «Τὸ κίνημα τῆς Αἰγύπτου» ἐν τῷ «Τύπῳ» τῆς Βιέννης. Κλειώ, ἀριθ. 1857, κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1881.

Καὶ ἔνθεν μὲν ἐκανόνιζον κατὰ μικρὸν τὰ τῆς θήρας, τὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἐνόπλου ὀρχήσεως, ἔνθεν δὲ τὰ τῆς μουσικῆς, τῆς ποιήσεως καὶ τῆς καλλιτεχνίας, τὰ τῆς πρὸς τὸ θεῖον λατρείας καὶ τῆς νομοθεσίας, κατά τινας δὲ καὶ τὰ εἰς αὐτὴν τὴν γραφὴν ἀναγόμενα. Κόσμος ὅλος, καθὰ ὁσημέραι εἰς φῶς ἄγεται, ἐν τῇ μεσημβρινῇ ἐκείνῃ Ἑλλάδι τὸ πρῶτον ἐδημιουργήθη· οὐ μόνον οἱ ἐγκλείοντες αὐτὸν ἄπειροι καὶ πολυσυνδύαστοι μῦθοι πασιφανῶς τοῦτο δεικνύουσι καὶ μαρτυροῦσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ καθ' ἑκάστην ἀνευρισκόμενα προϊστορικὰ ἐν αὐτῇ μνημεῖα κυροῦσι. Καὶ ἔνθεν μὲν ὁ Κρητηγενὴς Ζεύς, πάντοτε ἐν τῇ νήσῳ, καὶ μετὰ τὴν ἐπικράτησιν ἔτι ἐν τοῖς Ἕλλησι τῆς ὑφ' ἑτέραν θρησκευτικὴν ἀντίληψιν λατρείας τοῦ δωρικοῦ Ἀπόλλωνος, τὰ πρωτεῖα κατέχων, ἔνθεν δὲ ἡ Δημήτηρ, ἐν Κρήτῃ τὸ πρῶτον ὅτι ἀπέβη, «ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης», μυθευομένη, ἐκπροσωποῦσιν ἐν αὐτῇ τὴν ὅλην τοῦ σύμπαντος ὑπόστασιν, τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Οἱ Τιτᾶνες δὲ καὶ οἱ Γίγαντες, ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ περίπυστος αὐτοῦ Λαβύρινθος, οἱ ἐν ᾅδου κριταὶ Μίνως καὶ Ῥαδάμανθυς, ἡ βασίλειος καὶ μεγάλη Κνωσὸς καὶ ἡ μετὰ τῆς Τύρινθος μόνη παρ' Ὁμήρῳ μνημονευομένη ὡς τειχιόεσσα ἀρχαιόθεν λαμπρὰ Γόρτυς, αἱ ἑκατὸν καὶ ἐπέκεινα παλαίταται πόλεις αὐτῆς καὶ πλεῖστα ὅσα οὐδὲν ἕτερον ὑπερφαίνουσιν ἢ τὸν πρῶτον σταθμὸν ἐν Κρήτῃ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. Ὁ ἀριανὸς Ζεὺς διὰ τῶν ἀγώνων αὐτοῦ μετεκόμισεν ἐν αὐτῇ τὴν Εὐρώπην, τὴν ἡμέρωσιν καὶ τὸν ἀνθρωπισμόν· οὗτος δ' ἐκεῖθεν προαγόμενος ἐπεξετάθη καὶ κατεκάλυψε τὴν ἀπέναντι τῆς μικρᾶς νησιωτικῆς ἠπείρου τὴν μεγάλην ἤπειρον, ἡ ὁποία ἐκ τῆς κρητικῆς Εὐρώπης καὶ αὐτὴ οὕτως ἐκλήθη καὶ δι' αὐτὸ φαίνεται τόσον τὴν πατρίδα ἐκείνης οὗτος ἠγάπησεν, ὥστε δὲν ἐννοεῖ νὰ χειραρετήσῃ καὶ αὐτὴν μετὰ τοσαῦτα μοναδικὰ ἐν τῷ κόσμῳ δεινά, διότι ὡς πεπολιτισμένη ἐπιμένει ἀκολουθοῦσα τὴν χριστιανικὴν ῥήτραν: «ὃν ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει!» Τοιαύτη ἐν τῇ πολιωτάτῃ ἐκείνῃ ἀρχαιότητι ἡ Κρήτη· πατρὶς θεῶν, ἡμιθέων καὶ ἡρώων, σταθμὸς πρῶτος, ἐξ οὗ ὁρμώμενος ὁ Ζεὺς μετὰ τῆς Εὐρώπης αὐτοῦ, κατήρξατο ἐν τοῖς ἀνθρώποις τῆς σταδιοδρομίας τοῦ πνεύματος, τῆς λυτρωσάσης αὐτοὺς ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ σώματος καὶ τῆς ὕλης καὶ ἀνυψωσάσης εἰς τὸν ἰδεώδη κόσμον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀπέρρευσαν καὶ κατήχθησαν.

Β. ΨΙΛΑΚΗΣ

ΑΛΗΘΕΙΑ

Χίλιες φορὲς ἐγὼ ἔγραψα τραγούδια
Μὲ πάθος τῆς ψυχῆς, γλυκὰ γλυκά,
Χίλιες φορὲς ἐσκόρπισα λουλούδια
Στὰ κάλλη πῶχει ἡ γῆς τὰ μαγικά.

Ὅ,τι ἔκρυφτα μέσ' στὴν καρδιά, στὸ στῆθος,
Πολύτιμο, μεγάλο, τρυφερό
Τὸ νέκρωσεν τῆς δυστυχιᾶς τὸ πλῆθος,
Τὸ πῆρε ἡ λησμονιὰ μὲ τὸν καιρό.

Συχνὰ σ' ἕνα χαμόγελο ζητοῦσα
Νὰ βρῶ τὴν εὐτυχία, τὴν ζωή,
Μὰ πειὸ συχνὰ ὁ δόλιος καρτεροῦσα
Ν' ἀκούσω ἑνὸς ἀγγέλου τὴν πνοή.

Καὶ νὰ μοῦ πῇ: Γιὰ σήκω ἀφ' τὴν ἀπάτη,
Τὰ ὄνειρα παράτα τὰ τρελλά,
Πάρε τ' ἀληθινὸ τὸ μονοπάτι
Π' ἐμπρός μας ταπεινὰ χαμογελᾷ

Ὦ! ἄγγελε ποῦ τόσο σ' ὠνειρεύτηκα,
Σὺ δός μου τῆς ἀλήθειας τὸ κλειδί,
Λυπήσου με ποῦ τόσο ἐμαρτυρεύτηκα
Ἀπὸ μικρὸ κι' ἀνήξερο παιδί.

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

ΑΝΑ ΤΟΝ ΕΛΙΚΩΝΑ[1]

ΒΑΛΛΙΣΜΑΤΑ

Τὸ ἑπόμενον δὲν ὑπολείπεται ὡς πρὸς τοῦτο, εἶνε δὲ περίφημον ἐν Σκωττίᾳ, ὄχι μόνον διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σπαραξικάρδιον μουσικήν, ἥτις τὸ συνοδεύει, δημῶδης οὖσα:

Τὸ σπαθί σου γιατί 'ν' ἔτσι σὰ κατοβαμμένο;
'Εδουάρδε, 'Εδουάρδε!
Τὸ σπαθί σου γιατί 'ν' ἔτσι σὰ κατοβαμμένο,
καὶ πῶς τόσο πένθος 'ς τὴν ὄψι χυτό; — Ὦ!
Τὸ γεράκι μου ἔχω μ' αὐτὸ θανατωμένο,
μητέρα, μητέρα!
Τὸ γεράκι μου ἔχω μ' αὐτὸ θανατωμένο,
κανένα δὲν ἔχω πιὰ ὅμοιο μ' αὐτό.—Ὦ!

—

Πουλιοῦ αἷμα δὲν ἔχει μιὰ τέτοια κοκκινάδα.
'Εδουάρδε, 'Εδουάρδε!
Πουλιοῦ αἷμα δὲν ἔχει μιὰ τέτοια κοκκινάδα,
παιδάκι μου πὲς τὴν ἀλήθεια σωστή.—Ὦ!
Ὦ, τὴν κόκκινή μου ἔχω θανατώσει φοράδα,
μητέρα, μητέρα!
Ὦ, τὴν κόκκινή μου ἔχω θανατώσει φοράδα,
περήφανη τόσο, καὶ τόσο πιστή.—Ὦ!

—

Γρηᾶ ἦτο ἡ φοράδα, ζημιὰ δὲν εἶνε τόση,
'Εδουάρδε, 'Εδουάρδε!
Γρηᾶ ἦτο ἡ φοράδα, ζημιὰ δὲν ἦτο τόση,
σένα ἄλλος σοῦ θλίβει τὰ στήθια καϋμός.— Ὦ!

1 Ἴδε σελ. 89.

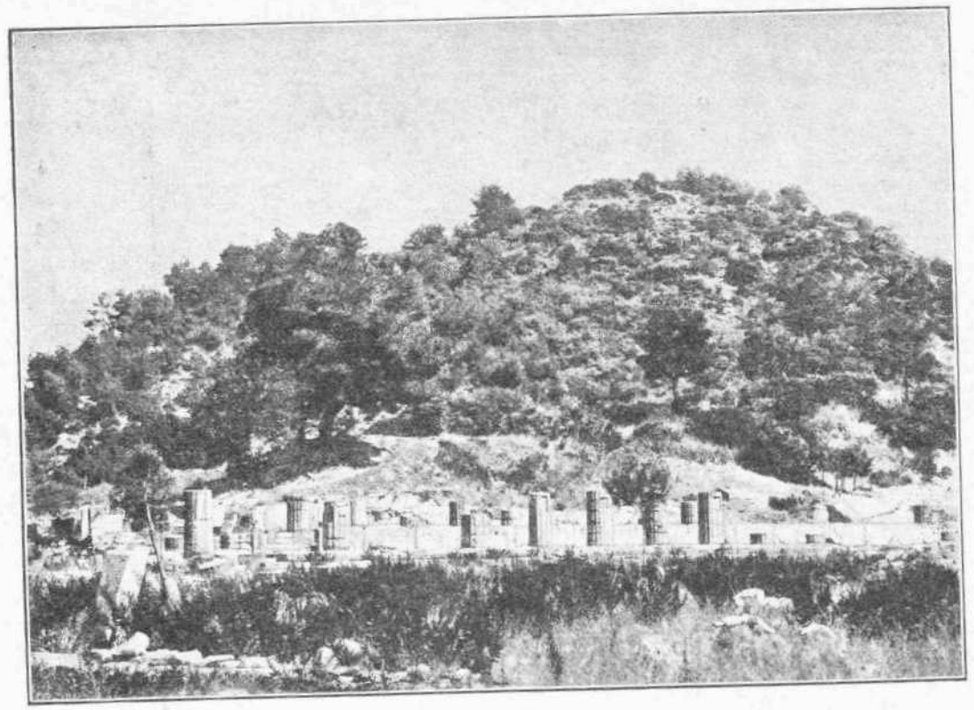

Ὀλυμπία

Τὸν πατέρα μου ἔχω — Ὠιμένανε — σκοτώσει,
μητέρα, μητέρα!
Τὸν πατέρα μου ἔχω — Ὠιμένανε — σκοτώσει,
πονεῖ 'ς τὴν καρδιά μου, πονεῖ ὁ σπαραγμός.—Ὦ!

—

Καὶ τί δίκη θὰ δώσῃς γι' αὐτὴ τὴν πράξι τώρα,
'Εδουάρδε, 'Εδουάρδε!
Καὶ τί δίκη θὰ δώσῃς γι' αὐτὴ τὴν πράξι τώρα,
'μολόγα μου κι' ἄλλα, παιδί μου, πικρά.—Ὦ!
Στιγμὴ δὲν θ' ἀναπαύσω τὸ πόδι μου 'ς τὴ χώρα,
μητέρα, μητέρα!
Στιγμὴ δὲν θ' ἀναπαύσω τὸ πόδι μου 'ς τὴ χώρα,
ἐκεῖθε ἀπὸ τὸ κῦμα θὰ φύγω μακρά.—Ὦ!

—

Κ' οἱ αὐλὲς καὶ τὰ σπίτια σου τί θεν' ἀπογείνουν,
'Εδουάρδε, 'Εδουάρδε!
Κ' οἱ αὐλὲς καὶ τὰ σπίτια σου τί θεν' ἀπογείνουν,
λαμπρὰ καθὼς εἶνε καὶ εὔμορφα ἐδῶ;—Ὦ!
Ὡς νὰ γύρουν νὰ πέσουν θέλω ἔρημα νὰ μείνουν,
μητέρα, μητέρα!
Ὡς νὰ γύρουν νὰ πέσουν θέλω ἔρημα νὰ μείνουν,
ποτὲ πιὰ δὲν θέλω ξανὰ νὰ τὰ ἰδῶ.—Ὦ!

—

Καὶ ἡ καλή σου, τὸ τέκνο σου πῶς θενὰ πορεύουν,
'Εδουάρδε, 'Εδουάρδε!
Καὶ ἡ καλή σου, τὸ τέκνο σου πῶς θενὰ πορεύουν,
ἐκεῖθ' ἀπ' τὸ κῦμα σὰν πᾷς τὸ γοργό.—Ὦ!
Εἶν' ὁ κόσμος μεγάλος, κι' ἂς πᾷ νὰ ζητιανεύουν,
μητέρα, μητέρα!
Εἶν' ὁ κόσμος μεγάλος, κι' ἂς πᾷ νὰ ζητιανεύουν,
ποτέ μου, ποτὲ δὲν τοὺς βλέπω πιὰ ἐγώ.—Ὦ!

—

Καὶ ν' ἀφήσῃς τί θὲς τῆς μαμᾶς τῆς τιμημένης,
'Εδουάρδε, 'Εδουάρδε!
Καὶ ν' ἀφήσῃς τί θὲς τῆς μαμᾶς τῆς τιμημένης,
εἰπέ μου το, υἱέ μου, μὲ γνώμη χρυσή.—Ὦ!
Σὲ ἀρίνω κατάρα καὶ φλόγες τῆς Γεένης,
μητέρα, μητέρα!
Σὲ ἀρίνω κατάρα καὶ φλόγες τῆς Γεένης,
γιατί μέσ' 'ς τὸ κρίμα σὺ μ' ἔσπρωξες σύ.—Ὦ!

Τὰ δημῶδη τῶν βορεινῶν ἄσματα ὑπό τινα ἔποψιν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς συνέχεια τῆς παλαιᾶς τοῦ Βορρᾶ δημοτικῆς ποιήσεως, οἷα εἶνε ἡ ἐν τοῖς μυθικοῖς καὶ ἡρωϊκοῖς ἄσμασι τῆς Ἕδας. Ἤδη ὡς πρὸς τὴν μορφὴν προϋποθέτουσι ταύτην τὴν ποίησιν. Μ' ὅλην τὴν μεγάλην διαφορὰν τὴν ἐν πολλοῖς ὑφισταμένην καὶ κάμνουσαν νὰ φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως, ὅτι οἱ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἐν χρήσει ῥυθμικοὶ καὶ μετρικοὶ τύποι, οὐσιωδῶς διάφοροι τῶν ἐν τοῖς ποιήμασι τῆς Ἕδας, βασίζονται ἐπὶ ἀρχῶν ὅλως διόλου ἄλλων, ἀκριβεστέρα ἐξέτασις οὐδεμίαν καταλείπει ἀμφιβολίαν, ὅτι οἱ νεώτεροι τρόποι ἐμορφώθησαν κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τῶν παλαιοτέρων. Χαρακτηριστικὸν διὰ τὸ δημῶδες ἄσμα εἶνε ἡ δίστιχος στροφή, ἐνῷ ἡ ὁμοιοκαταληξία νὰ λαμβάνῃ τὴν θέσιν τῆς συνηχήσεως. Τοῦτο καὶ ἡ ἐπῳδὸς ἀποτελοῦσι τὰ οὐσιωδέστερα γνωρίσματα τῆς διαφορᾶς. Ἀμφότερα ὅμως ταῦτα ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ποιήσει, ἂν καὶ μόνον σποραδικῶς· εἰμπορεῖ δὲ ν' ἀποδειχθῇ τόσῳ βεβαίως, ὅτι δὲν δύναται νὰ εἴπῃ τις περὶ τῶν στοιχείων τούτων τῆς δημοτικῆς ποιήσεως, ὅτι εἶνε δῆθέν τι ὅλως νέον, ἀφοῦ προῆλθον ἐκ τῆς δεδομένης θεμελιώδους φύσεως τῆς ποιήσεως ταύτης, ὁ ἰδιάζων καὶ ὑπέροχος τῆς ὁποίας λυρισμὸς ἔδωκεν ὅλως ἰδίαν τροπὴν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην.

Ἤδη ἐν τῇ ποιήσεει τῶν Σκάλδων εὑρίσκομεν τὰ στοιχεῖα ταῦτα. Ὑπὸ ῥυθμικὴν ἔποψιν οἱ δύο κύριοι τύποι εἶνε ἡ στροφὴ ἐκ δύο ἢ τεσσάρων στίχων μὲ σταθερὰν ἄρσιν, ἀλλ' ἐναλλάσσον μέτρον, σχηματισθέντες προφανῶς κατὰ τὸ θεμελιῶδες σχῆμα, ὅπως ἡ στροφὴ τῶν παναρχαίων τῆς χώρας ἀσμάτων.

Ἐὰν λάβωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ποιητικὸν ὕφος τῶν δημωδῶν ᾀσμάτων, ἀνάγκη ἐνταῦθα ν' ἀνομολογήσωμεν τὴν στενὴν συγγένειαν μὲ τὴν ποίησιν τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ ὅλη τέχνη τοῦ δημώδους ποιήματος, μὲ ὅλον τὸν ῥηματικὸν αὐτοῦ τύπον, ὅστις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πολλῷ μείζονος βαθμοῦ λυρικῆς ἐν αὐτῷ διαθέσεως εἶνε ἀνάλογος τῆς τῶν ἀρχαίων ποιημάτων. Ὅπως ἐν τούτῳ οὕτω καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ποιήσει ἡ δρᾶσις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξελίσσεται κατὰ μεγάλα τμήματα, ἐν οἷς σαρῶς ἀναγνωρίζει τις τὴν προσπάθειαν τοῦ νὰ ἐξαρθῶσι ταῦτα τόσῳ ἰσχυρῶς καὶ ἐπαισθητῶς, ὅσον εἶνε δυνατόν. Διὰ τοῦτο ἐξαίρονται μόνον τὰ σημαντικὰ γεγονότα, καὶ ταῦτα ἐκτίθενται εἰς μικρὰς ἐπιτυχεῖς ἐκφράσεις, αἵτινες ἐπὶ τῶν περιγραφομένων προσώπων καὶ καταστάσεων ῥίπτουσιν ἰσχυρὸν φῶς. Ἐκ τούτου προέρχεται ὁ ἁλματικὸς τῆς ποιήσεως ταύτης τρόπος.

Ἡ γλῶσσα, ἣν παρουσιάζονται ἡμῖν λαλοῦντα τὰ δημώδη ᾄσματα ἐν ὅλῳ εἶνε νεωτέρα τῶν ποιημάτων αὐτῶν, ἀφοῦ ταῦτα ἐγράφησαν ὕστερον, ἀφοῦ μακρὸν χρόνον διετηρήθησαν εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ. Οὐδὲν τῶν σῳζομένων ᾀσμάτων ἐγράφη πρὸ τοῦ ΙϛʹΙ αἰῶνος καὶ εἰς ταῦτα δὲ ἐλάχιστα μόνον ἀνήκουσι. Πρῶτον κατὰ τὸν ΙΖʹ αἰῶνα ἔγεινε γενικὴ συνήθεια νὰ περισυλλέγωνται τὰ τέως ἐν τῷ στόματι του λαοῦ ζῶντα ᾄσματα. Φυσικὴ συνέπεια τούτου ὑπῆρξεν, ὅτι ὡς πρός τε τὸ περιεχόμενον καὶ τὸν τύπον καὶ τὴν γλῶσσαν ὑπέστησαν ὡσαύτως ποικίλας μεταβολάς.

Κατὰ τὸ περιεχόμενον τὰ δημώδη τῶν Σκανδιναυῶν ᾄσματα διαιροῦνται εἰς δύο κύρια εἴδη: τὰ μυθώδη καὶ ἡρωϊκὰ καὶ τὰ ἱπποτικά, μεθ' ὧν συνάπτονται διάφοροι ἄλλαι κατηγορίαι, σχετικαὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς τὸν τῶν ἱπποτῶν βίον. Εἰς τὸ πρῶτον εἶδος καταλέγονται ἄρα πάντα τὰ ποιήματα, τὰ ὁποῖα μὲ τρόπον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὡρισμένον ἐνέχουσι σχέσιν τινὰ πρὸς τοὺς ἀρχαίους θεοὺς καὶ ἥρωας. Πάντα τὰ ἡρωϊκὰ ποιήματα ἐνέχουσι σύγκρασίν τινα τῶν κληρονομηθεισῶν παλαιῶν παραστάσεων εἰς τὰς περὶ κόσμου ἰδέας τοῦ μέσου αἰῶνος. Ἰδίᾳ ἡ ἰσχυρὰ πλὴν ἀλλόκοτος φαντασία, ἣν ἀπαντῶμεν εἰς πολλὰ ποιήματα, ἔχει τὰς ῥίζας αὐτῆς ἐν τῇ ἐποχῇ τῆς εἰδωλολατρείας.

Ἐκτὸς τῶν μυθικῶν καὶ ἡρωϊκῶν ὑπάρχει ἀκόμη ὁλόκληρος κατηγορία ποιημάτων, ὧν καὶ τούτων αἱ ὑποθέσεις κατάγονται ἐκ τῆς εἰδωλολατρικῆς ἀρχαιότητος. Ταῦτα εἶνε τὰ μαγικὰ καὶ θαυματοῦχα ποιήματα. Ἡ μετάβασις ἀπὸ τούτων εἰς τὸν χριστιανισμὸν δίολου δὲν ἦτο δύσκολος.

Ἐννοεῖται, ὅτι θὰ μᾶς ἦτο δύσκολον νὰ προμηθευθῶμεν βαλλίσματα ἀπὸ πάντων τῶν ἐθναρίων τῶν Σκανδιναυικῶν χωρῶν, ὅπως τὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα. Ἄλλως τε τὰ μυθολογικὰ ἢ ἡρωϊκὰ τῶν χωρῶν τούτων ᾄσματα οὐδὲν ἐνδιαφέρον ἰσχύουν νὰ διεγείρουν εἰς τὴν ἑλληνικὴν καλαισθησίαν. Διὰ τοῦτο δὲν παραθέτομεν πρὸ τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν εἰμὴ βαλλίσματα συνήθεις ἔχοντα ὑποθέσεις, συνάμα δὲ καὶ ἱκανὰ νὰ παράσχωσιν ἡμῖν πλήρη γνῶσιν τοῦ εἴδους τούτου παρὰ τοῖς Βορείοις.

Καὶ πρῶτον ἰδοὺ ἓν Ὁλλανδικὸν βάλλισμα, ἥρως τοῦ ὁποίου παραδόξως εἶνε ὁ υἱὸς τοῦ τῆς Ἑλλάδος Βασιλέως. Δὲν σᾶς φαίνεται παράξενον;

Εὐγῆκ' ὁ νιὸς νὰ κυνηγήσῃ
'ς τὸ δάσος τ' ἀπομακρυσμένο,
δὲν ηὗρε λάφια νὰ χτυπήσῃ,
βρίσκει ἕνα γέροντα δεμένο.

—

Στὰ δάσῃ μή, μὴ προχωρήσῃς,
γυρνᾷ μιὰ στρίγγλα, σὰν ὀργή.
Σ τὸ δρόμο σου ἂν τὴν ἀπαντήσῃς,
θὰ σὲ κοστίσῃ τὴ ζωή!

—

Γυναῖκα ἐμὲ δὲν μὲ φοβίζει,
τὸν ἄνδρ' ἀφοῦ περιφρονῶ.
Μόλις τὸ λόγο ξεστομίζει,
ἦλθεν ἡ στρίγγλα ἀπ' τὸ βουνό.

—

Τὸν πιάν' εὐθὺς ἀπὸ τὸ χέρι,
τὸ ἄλογο ἀπ' τὰ χαλινά,
μίλια ἑβδομῆντα τόνε φέρει,
ἐπάνω 'ς τὰ ψηλὰ βουνά.

—

Τόσο ἡ κορφὴ ψηλὰ ἀναβαίνει,
τόσο ἡ χαράδρα χαμηλή.
Δυὸ ἐκειτούτανε βρασμένοι,
ὁ τρίτος κεῖται 'ς τὸ σουβλί!

—

Ἐδῶ ἂν πρέπῃ ν' ἀποθάνω,
καθὼς μοῦ μένει νὰ τὸ ἰδῶ,
μεγάλη μεταμέλεια κάνω,
πῶς ἦρθ' ἀπ' τὴν Ἑλλάδα ἐδῶ.

—

Ἂν ἦσ' ἀπ' τὴν Ἑλλάδα, στάσου,
εἶν' ἄνδρας μ' ἀπ' τὴ χώρα αὐτή.
Πῶς λέγονται τὰ γονικά σου,
νὰ ἰδῶ ἐὰν μοῦ εἶνε γνωστοί.

—

Κι' ἂν πῶ τὸ πῶς τοὺς ὀνομάζουν,
αὐτὸ δὲν σ' ὠφελεῖ σταλιά.
Μὰ τὸν πατέρα μου τὸν κράζουν
εἰς τὴν Ἑλλάδα βασιλιά.

—

Τὴ Μαργαρίτα τὴ μαμά μου
τὴν ἔχει αὐτὴ νοικοκυρά,
σ' ὠνόμασα τὰ γονικά μου,
ἂς εἶνε τώρα γειὰ χαρά.

—

Ὁ βασιλιὰς ἀπ' τὴν Ἑλλάδα
φθαν' ὡς κειπάνω 'ς τ' ἀψηλά.
ἂν δὲν σοῦ αὐξήσῃ ἡ ἀψηλάδα,
τότε ἡ ζωή τί σ' ὠφελᾷ;

—

Ἀψήλωμα δὲν θ' ἀποκτήσω;
Ἀκόμ' εἶμ' ἕνδεκα χρονῶ.
Λέγω 'ς τὸ ὕψος νὰ νικήσω
τὸ κάθε δένδρο 'ς τὸ βουνό.

—

Ἐλπίζεις νὰ γενῇς μιὰ μέρα
ψηλός, σὰν δένδρο φουντωτό;
Ἔχω κ' ἐγὼ μιὰ θυγατέρα,
νέο κορμί, καμαρωτό.

—

Φορεῖ κορώνα 'ς τὸ κεφάλι,
μαργαριτάρια δουλευτή.
Τόσοι καὶ τόσοι ἦρθαν μεγάλοι,
κανεὶς δὲν ἄρμοζε μ' αὐτή.

—

Φορεῖ 'ς τὴ λιγερή της μέση

ἕν' ἄσπρο κρίνο μὲ σπαθί.
Κι' ὁ ἔξω ἀπ' ἐδῶ δὲν θὰ μπορέσῃ
'ς αὐτὴν ἐμπρὸς ν' ἀντισταθῇ.

—

Τὴν κόρη σου, ποῦν' ἐκεῖ πίσω,
νὰ ἰδῶ ἐπεθύμησα πολύ.
Γλυκὰ γλυκὰ νὰ τὴν φιλήσω,
νὰ τῆς εἰπῶ ὥρα καλή.

—

Ἓν' ἀλογάκι ἐγὼ ταγίζω
ἀπ' τοὺς ἀνέμους πιὸ γοργό,
κουρᾷ κουρᾷ σὲ τὸ δανείζω,
τὴν βρίσκεις, κ' εἶμ' αἰτία 'γώ.

—

Γοργὰ πετιέται αὐτὸς 'ς τὴ σέλα,
κεντᾷ καὶ φεύγει μὲ σπουδή.
Ἀντίο, στρίγγλα, κατσιβέλα,
ἔχεις ὁλόμαυρο παιδί.

—

Σ τὰ νύχια μου ἂν σὲ εἶχ' ἀκόμα,
καθὼς σὲ εἶχα στὸ βουνό,
δὲν θὰ σοῦ ξέφευγε ἀπ' τὸ στόμα,
παιδὶ πῶς ἔχω μελανό.

—

Σηκώνει κούτσουρ' ἀπ' τὸ χῶμα,
τὰ δένδρα μὲ ὀργὴ βαρᾷ.
Οἱ κορυφὲς των σειοῦντ' ἀκόμα
κι' ὅλα τὰ φύλλα τὰ χλωρά.

Καὶ τώρα τὸ ἑξῆς Νορβηγικόν, ἐν ᾧ βλέπομεν πρώτην φορὰν καὶ τὴν ἐπῳδὸν τῶν βαλλισμάτων τούτων:

Τὴν μητέρα ἡ Χριστούλα πολὺ καλοπιάνει,
ἕνα βοῦρο τοῦ Ἄσβγιορν μονάχα νὰ κάνῃ.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Καλὴν ἡ μαμάκα ἀπόκρισι δίνει,
νὰ κόψῃ τὸ βοῦρο ὅπως ἤθελ' ἐκείνη.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Σ τὴν τράπεζα ἀπάνω τὸ φόρεμ' ἁπλώνει,
τραντάφυλλα, κρίνους αὐτοῦ μπιμπιλώνει.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Κ' ἐκεῖ γύρω γύρω 'ς τὴν κάθε μασχάλη
καράβι καὶ κοῦμ' ἀφρισμένο τοῦ βάλλει.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Σὲ κάθε μανίκι ἔχει ἡ κόρη ξομπλιάσει
τὰ πιὸ καλὰ λάφια, ποῦ τρέχουν 'ς τὰ δάσῃ.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Κατόπι κεντάει 'ς τὰ δυὸ τὰ πλευρά του.
τὴν πιὸ ἔμορφη κόρη, ποῦ βρίσκει δωκατου.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Καὶ βάλλει κατόπιν ἐπάνω 'ς τὰ στήθη,
ὁ νιὸς μὲ τὴ νέα τὸ πῶς ἐφιλήθη.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Κατόπι 'ς τ' ἀδέρφι της λέγει μιὰ λέξι:
'ς τὸν Ἄσβγιορν μὲ τοῦτο τὸ βοῦρο νὰ τρέξῃ.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Τὸ πῶς θὲς νὰ πάγω, Χριστούλα, εἰπέ μου.
αὐτὸν δὲν τὸν εἶδα ὡς τώρα ποτέ μου!
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Ἐκεῖ 'ς τῶν ἀγώνων τὸ στάδιο πᾶνε,
ὁ Ἄσβγιορν αὐτοῦ μέσ' 'ς τὴ μέση του θάναι.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

Τὴν ἄρπα θὰ παίζῃ νὰ παίρνῃ νὰ δίδῃ,
καὶ θάχῃ ὁ Ἄσβγιορν χρυσὸ δαχτυλίδι.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Πάρε Ἄσβγιορν τὸ φόρεμ' αὐτὸ ἂν σὲ μέλῃ,
ἡ ἀδελφή μου ἡ Χριστούλα σ' ἐσένα τὸ στέλλει.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Πολλοὶ τρέξαν κοντὰ νὰ τὸ ἰδοῦνε,
τὰ σειρίτια του ὅλα ὁλόχρυσα πούναι.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Γειὰ 'ς τὰ χέρια καὶ γειὰ 'ς τὰ δάχτυλα ἐκεῖνα,
ποῦ κεντῆσαν δωπέρα τὰ ῥόδα τὰ κρίνα.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Μιὰ ἀπάντησι πρέπει νὰ πῇς 'ς τὴν παρθένο,
εἰς τοὺς γάμους μου νἄρθῃ πολὺ τὴν προσμένω.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Θέλει νἄλθῃ 'ς τὸ γάμο μου πές της νὰ μένῃ,
κεῖν' ἡ ἴδια ἡ ὡραία νυφοῦλα θὰ γένῃ.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

—

Ἄλλα δῶρα τοῦ δίδει 'ς αὐτὴ νὰ πηγαίνῃ,
καὶ καφφίτσες χρυσὲς κι' ὁλόχρυσο χτένι.
Τὸν Ἔδιγγ τραβάει ἡ καρδιά της.

(Ἕπεται συνέχεια) Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

ΣΚΗΝΑΙ ΤΟΥ ΝΕΑΝΙΚΟΥ ΒΙΟΥ [1]

ὑπὸ Ἔρρ. Μύργερ, κατὰ μετάφρ. Ἐ. Δ. Ροΐδου

Ο ΓΕΡΩΝ ΑΛΛΟΤΙΝΟΣ

Ἡ πλήρης εἰλικρινείας καὶ εὐθυμίας γεροντικὴ αὕτη πολυλογία ἐσυγκίνησε τὴν καρδίαν τοῦ Ὀκταβίου, τοῦ ὁποίου τὴν ἀπάντησιν ἐφαίνετο περιμένων ὁ γείτων του μετὰ πολλῆς ἀνησυχίας, ἐκπέμψας ἐπιφώνημα χαρᾶς, ἅμα ἤκουσεν ὅτι ἔγεινε δεκτὴ ἡ πρότασίς του.

Ὁ Ὀκτάβιος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ὑποδειχθῇ ὁ δρόμος, κατέβη τὴν κλίμακά του, ἀνέβη τὴν πρὸς ἀριστερὰν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ οἴκημα τοῦ κ. Ἀλλοτινοῦ, ὅστις τὸν ὑπεδέχθη μὲ πολλὴν εὐμένειαν καὶ οἰκειότητα, πολὺ μᾶλλον ὡς ἀρχαῖον φίλον παρὰ ὡς νέον γνώριμον.

— Περιμείνατέ με μίαν στιγμήν, εἶπε προσκαλῶν αὐτὸν νὰ καθίσῃ, πηγαίνω νὰ στολισθῶ ὀλίγον καὶ ἀμέσως ἐπιστρέφω.

— Ἐλπίζω, Κύριε, εἶπεν ὁ Ὀκτάβιος, ὅτι δὲν λαμβάνετε τὸν κόπον τοῦτον ἐξ αἰτίας μου.

— Ὄχι βέβαια, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς ἑορτῆς καὶ ἐκτὸς τούτου διότι φορῶ στολὴν μαγείρου, ἐπρόσθεσε δεικνύων τὴν ἄσπρην του ποδιάν. Ἀπὸ τὸ πρωὶ καταγίνομαι νὰ ἑτοιμάσω τὸ μικρόν μου συμπόσιον, τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι ἐξαίρετον. Εἶμαι λαίμαργος καὶ υἱὸς *φαγάδων*, ὡς ὀνομάζουν εἰς τὴν πατρίδα μου Βουργόννην τοὺς ἀγαπῶντας νὰ καλοζῶσιν. Ἔτρεμα μήπως ἀναγκασθῶ νὰ φάγω μόνος ὅσα ἐμαγείρευσα, ὅταν μὲ ἦλθεν ἡ καλὴ ἰδέα νὰ σᾶς προσκαλέσω. Περιμείνατε ὀλίγον, σᾶς ἑτοιμάζω μίαν ἔκπληξιν.

1 Ἴδε σελ. 109

Στοιχηματίζω ὅτι δὲν θὰ μὲ ἀναγνωρίσετε ὅταν ἐπιστρέψω. Πιθανὸν εἶναι νὰ σᾶς φαίνωμαι ὀλίγον ζωηρός, ἂς εἴπωμεν καὶ τρελλὸς διὰ τὴν ἡλικίαν μου. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι δὲν εἶμαι ξαναμωραμένος, καὶ τὸ σπουδαῖον ὅτι δὲν φορῶ οὔτε ψεύτικα μαλλιά, οὔτε ψεύτικα ὀδόντια οὔτε ὀμματοϋάλια. Τὸ κρασί μου εἶναι καλόν, τὰ ποτήρια μου μεγάλα καὶ θὰ διασκεδάσωμεν.» Ταῦτα λέγων ἀπεσύρθη εἰς τὸ πλησιόχωρον δωμάτιον.

Περιμένων τὴν ἐπιστροφήν του ἤρχισεν ὁ Ὀκτάβιος νὰ ἐξετάζῃ τὰ περὶ αὐτόν. Ἡ αἴθουσα ἦτο ἀρκετὰ κομψή, μὲ τοίχους ἐστρωμμένους διὰ χαρτίου ἀνοικτοῦ χρώματος καὶ ἔπιπλα ἄλλης ἐποχῆς. Τὸ ὕφασμα τῶν ἀνακλίντρων καὶ τῶν θρονίων ἐκόσμουν, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἐρωτικαὶ σκηναὶ ἐκ τῶν εἰκόνων τοῦ Βουσὲ καὶ εἰδύλλια τοῦ Οὐατώ, ποιμένες καὶ ποιμενίδες, κομψαὶ καλύβαι, ἀνθισμένοι λειμῶνες, ταινιοστόλιστα ἀρνία, Δάφνιδες καὶ Χλόαι καὶ ὁ λοιπὸς χαριτόβρυτος ποιμενικὸς κόσμος. Ὑπεράνω τῆς ἑστίας ὑπῆρχε κάτοπτρον, ἐντὸς πλαισίου πελεκητοῦ καὶ πλησίον τούτου ἄλλο μικρότερον πλαίσιον, περιέχον κίτρινον ἐκ τῆς πολυκαιρίας φύλλον περγαμηνῆς, φέρον τὴν μεγάλην αὐτοκρατορικὴν σφραγῖδα κάτωθεν διπλώματος ἱππότου τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς, καὶ τὸ παράσημον τοῦ τάγματος ἀνηρτημένον δι' ἐρυθρᾶς ταινίας. Ἑκατέρωθεν τοῦ πλαισίου διεκρίνοντο δύο ἐπωμίδες μαυρισμέναι ὑπὸ τῆς πυρίτιδος, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ τιμητικὴ σπάθη, τῆς ὁποίας ἡ λεπὶς εἶχεν ἀστράψει εἰς τὰς ναπολεοντείους μάχας. Πλὴν τοῦ τροπαίου τούτου ἐκόσμουν τοὺς τοίχους ἐρωτοπολεμικαὶ εἰκόνες τῆς αὐτῆς ἐποχῆς καὶ τὸ πάτωμα ἐκάλυπτε εὔμορφος τάπης, παριστάνων τὴν ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης.

Μετὰ δεκάλεπτον περίπου ἀπουσίαν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν αἴθουσαν ὁ οἰκοδεσπότης, τὸν ὁποῖον ἐδυσκολεύθη τῷ ὄντι ὁ Ὀκτάβιος ν' ἀναγνωρίσῃ ὑπὸ τὸ νέον αὐτοῦ ἔνδυμα, τὸ πληρέστατα δικαιολογοῦν τοὺς ἐπονομάσαντας *ἀλλοτινὸν* τὸν γέροντα ἐκεῖνον, τὸν ἀρεσκόμενον νὰ φορῇ ἐνδύματα, τὰ ὁποῖα ἦσαν πιθανῶς τοῦ τελευταίου συρμοῦ πρὸ ἑξήκοντα τοὐλάχιστον ἐτῶν. Ἡ στολὴ ὅμως ἐκείνη δὲν ἦτο ἡ τῶν Μαρκησίων τῆς αὐλῆς τοῦ Λουδοβίκου ιε', ἀλλ' ἡ ἑορτάσιμος τῶν τότε εὐκαταστάτων χωρικῶν. Τὰ κυριώτατα αὐτῆς συστατικὰ ἦσαν ἔνδυμα μάλλινον καστανόχρουν, περισκελίδες ἀπὸ βελοῦδον βαθυπράσινον, λευκὸν ἐσωκάρδιον, πολύπτυχον ὑποκάμισον συνεχόμενον εἰς τὸν τράχηλον διὰ πόρπης ἀργυρᾶς, λαιμοδέτης κεντητός, κνημῖδες ῥαβδωταὶ καὶ ἄλυσος ὡρολογίου μὲ κροτάλια σειόμενα ἐπὶ τῆς κοιλίας. Εἰς ταῦτα εἶχε προστεθῆ εὔμορφη ἀνθοδέσμη περασμένη εἰς τὴν κομβιοδόχην.

— Δὲν σᾶς ἔλεγα, εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης προχωρῶν μὲ ζωηρότητα νεανικήν, ὅτι θὰ δυσκολευθῆτε νὰ μὲ ἀναγνωρίσετε ἀφ' οὗ στολίσθηκα; Τὸ ἔνδυμα τοῦτο τῆς νεότητός μου δὲν φορῶ τώρα παρὰ μίαν ἡμέραν τὸν χρόνον, τὴν τῶν γενεθλίων μου. Βλέπω ὅτι γελᾶτε, ἀλλ' ἐγὼ ὅταν ἐνδύωμαι αὐτὴν τὴν στολὴν νομίζω ὅτι ἤλλαξα δέρμα ὡς τὰ φείδια, ὅτι αἱ τρίχες μου ἔγειναν καὶ πάλιν ξανθαί.»

Καὶ δὲν εἶχεν ἄδικον λέγων ταῦτα, διότι ἡ φωνή, τὸ βάδισμα καὶ τὸ βλέμμα του ἐφαίνοντο εἰκοσαετῆ.

— Ἂς ὑπάγωμεν τώρα νὰ γευματίσωμεν, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Ἀλλοτινός. Τὸ τραπέζι εἶναι στρωμένον, ὅλα ἕτοιμα καὶ πρόχειρα, διὰ νὰ μὴν ἔχωμεν ἀνάγκην νὰ σηκονώμεθα συχνά. Ἄλλοτε εἶχα ὑπηρέτριαν νέαν καὶ εὔμορφην, ἀλλ' ἤρχισαν νὰ μὲ γλωσσεύουν, καὶ ὅταν ἀπαντοῦσαν εἰς τὴν κλίμακα τὴν πτωχὴν κόρην τῆς ἔλεγαν ἀνοησίας. Μίαν ἡμέραν ἔτυχε νὰ τὰς ἀκούσω καὶ ἐλυπήθην πολύ, διότι ἦσαν ὅλα ψεύματα. Ἡ νέα ἐκείνη ἦτο φρονιμωτάτη, καὶ ὅμως ἠναγκάσθην χάριν τῆς ὑπολήψεώς της νὰ τὴν διώξω, ἀφοῦ τῆς ἐπλήρωσα μισθὸν ὁλοκλήρου ἔτους ἀντὶ τριμηνίας. Ἔπειτα ἐπροτίμησα νὰ μείνω μόνος παρὰ νὰ πάρω γραῖαν ὑπηρέτριαν.

— Τώρα κάθισε ἐδῶ, ἐπρόσθεσε δεικνύων εἰς τὸν Ὀκτάβιον θέσιν ἀντικρύ του εἰς τὴν τράπεζαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχε παρατεθῆ ὀρεκτικώτατον γεῦμα — καὶ ἂς πίωμεν εἰς τὴν παροῦσάν σου καὶ τὴν παρελθοῦσάν μου νεότητα ποτήριον τοῦ συνομηλίκου μου τούτου οἴνου τῆς Βουργόννης. Πῶς ὀνομάζεσαι;

— Ὀκτάβιος.

— Καὶ ἐγώ . . . ἀλλὰ κάλλιον εἶναι νὰ μὲ ὀνομάζῃς ὡς ὅλος ὁ κόσμος γέρον Ἀλλοτινόν. Καὶ ἡ ἐρωμένη σου πῶς ὀνομάζεται, διὰ νὰ πίωμεν εἰς τὴν ὑγείαν της;

— Δὲν ἔχω ἐρωμένην, ἀπήντησεν ὁ Ὀκτάβιος μετά τινος συστολῆς.

— Τί λέγεις; ἠρώτησε σταυροκοπούμενος ὁ κ. Ἀλλοτινός, εἶσαι βέβαιος περὶ τούτου;

Ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία ὁμοιάζει συνήθως μὲ τὴν αὐγὴν θερινῆς ἡμέρας. Ὡς τὸ μικρὸν πτηνόν, πρὶν πρωτανοίξῃ τὰ πτερά του, κύπτει εἰς τὴν ἄκραν τῆς φωλεᾶς του διὰ νὰ χαιρετήσῃ μὲ φαιδρὸν ᾆσμα τὴν ἀνατέλλουσαν ἀκτίνα, οὕτω καὶ ὁ νεανίσκος αἰσθάνεται τὴν καρδίαν του πλήρη μελῳδημάτων καὶ τὰ χείλη του πρόθυμα νὰ ὑμνήσωσι τῆς νεότητος τὴν ἀνατολήν. Τοιοῦτος ὅμως δὲν ἦτο ὁ Ὀκτάβιος, ὁ κατὰ τὴν γλυκυτάτην ἐκείνην τοῦ βίου ὥραν καταδιωχθεὶς ἀνηλεῶς ὑπὸ τῆς τύχης. Τὴν ἀνατολὴν τῆς νεότητός του ἐπεσκίαζεν ὁμίχλη τόσον σκοτεινή, ὥστε προθύμως θὰ ἐδέχετο νὰ μεταβῇ ἀποτόμως ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν ἐλπίδων εἰς τὴν τῶν ἀναμνήσεων. Συμπληρώσας ἤδη τὸ εἰκοστὸν ἔτος, ὄχι μόνον οὐδεμίαν εἶχε γευθῆ ἀλλ' οὐδὲ κἂν ὀνειρευθῆ τῆς ἡλικίας του ἡδονήν. Τοῦτο ἐξηγεῖ τὴν ἔκπληξιν καὶ τὴν ἀμηχανίαν του, ὅταν ἠρωτήθη πῶς ὀνομάζεται ἡ ἐρωμένη του. Πολὺ ὅμως μεγαλειτέρα ἦτο ἡ ἀπορία τοῦ γέροντος φίλου του, ὅταν ἤκουσεν ὅτι δὲν ἔχει.

— Μὲ περιπαίζεις, εἶπεν εἰς τὸν Ὀκτάβιον, ὅστις ἠναγκάσθη νὰ διηγηθῇ ἐν συντόμῳ τὴν ἱστορίαν του διὰ νὰ τὸν πείσῃ ὅτι ὡμίλει σπουδαίως.

— Ἀλλὰ τότε τί τὴν κάμνεις τὴν νεότητά σου;

— Εἶμαι πτωχός, ἀπήντησεν ὁ Ὀκτάβιος, πρέπει ν' ἀσφαλίσω τὸ μέλλον καὶ ἔχω καθῆκον νὰ ἐργασθῶ.

— Τὸ πρῶτον καθῆκον τῶν νέων εἶναι νὰ χαίρωνται τὴν νεότητά των καὶ ὁ ἔρως ἡ πρώτη αὐτῶν

ἀρετή. Ἐγὼ ὑπῆρξα πολὺ ἐνάρετος καὶ διὰ τοῦτο ἔχω ἥσυχην τὴν συνείδησίν μου, ἀπεκρίθη ὁ κ. Ἀλλοτινός.

Τὰ τοιαῦτα πρωτάκουστα εἰς αὐτὸν διδάγματα ἐσκανδάλισαν κάπως τὸν Ὀκτάβιον, ὅστις ἠγέρθη ὡς ἑτοιμαζόμενος ν' ἀναχωρήσῃ.

— Ἡσύχασε, ἀγαπητέ μου, εἶπε μειδιῶν ὁ οἰκοδεσπότης. Δὲν εἶμαι ὁ Σατανᾶς, ἀλλὰ καλὸν γερόντιον. Δὲν πρέπει νὰ θυμώνῃς ἂν εὑρίσκω κάπως παράδοξον ν' ἀπατηθῶμεν καὶ οἱ δύο εἰς τοιοῦτον βαθμὸν περὶ τοῦ χαρακτῆρός μας. Πρὸ ὀλίγου μοῦ ἔλεγες ὅτι ζῇς ἀπολύτως μόνος, ἀποφεύγων πᾶσαν σχέσιν ἐκ φόβου μὴ σὲ φέρῃ εἰς πειρασμόν. Μόνον μαζί μου ἐδέχθης νὰ σχετισθῇς, καὶ τὴν προτίμησιν ταύτην χρεωστῶ βεβαίως εἰς τὴν ἡλικίαν μου. Μὲ ὑπέλαβες ὡς πωλητὴν γεροντικῆς σοφίας, ὡς ἀναμασητὴν ἠθικῶν παραγγελμάτων, καὶ ὡς τοιοῦτον μ' ἐθεώρησες κατάλληλον σύντροφόν σου. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐγελάσθην καὶ ἐγώ. Ὅταν σὲ πρωτοείδα ἐσυλλογίσθην μὲ πολλὴν μου χαρὰν ὅτι εἶσαι νέος, καὶ ὡς τοιοῦτος θ' ἀγαπᾷς νὰ διασκεδάζῃς, ὅτι θὰ φέρνεις ὡραίας περιστερὰς εἰς τὸν περιστερῶνά σου — καὶ ἐδείκνυε τὸ δωμάτιον τοῦ Ὀκταβίου — ὅτι θὰ τὰς βλέπω καὶ θὰ χαίρεται ἡ ψυχή μου. Ὅταν ἀπόψε σ' ἐπροσκάλεσα νὰ συμφάγωμεν, ὑπελόγιζα ὅτι μετὰ τὸ γεῦμα θὰ μοῦ διηγηθῇς τοὺς ἔρωτάς σου καὶ θὰ μὲ δώσεις ἀφορμὴν νὰ σοῦ διηγηθῶ κ' ἐγὼ τὰ νεανικά μου. Ἀλλὰ τώρα βλέπω ὅτι ἐγελάσθημεν καὶ οἱ δύο. Ὁ νέος εἶμαι ἐγώ, καὶ σὺ ὁ ἀσπρομάλλης. Τοῦτο μ' ἔρχεται κάπως ἀπροσδόκητον, εἶπε παρατηρῶν τὸν Ὀκτάβιον, ὅστις εἶχεν ὄρεξιν νὰ γελάσῃ.

— Ὁμολόγησε, ἐπρόσθεσεν ὁ γέρων κτυπῶν ἐπὶ τοῦ ὤμου του, ὅτι ἤρχισες νὰ μὲ φοβῆσαι, ὅτι μὲ ὑποθέτεις γεροπαραλυμένον ἢ τοὐλάχιστον ξαναμωραμένον. Ἐνδέχεται νὰ ἦμαι τρελλός, ἀλλὰ τὴν γλυκυτάτην αὐτὴν τρέλλαν παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὲ τὴν ἀφίσῃ ἕως τὴν ὑστερινήν μου ἡμέραν, διότι μὲ κάμνει εὐτυχῆ χωρὶς νὰ ζημιώνῃ κανένα. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι λόγος νὰ παύσωμεν νὰ πίνωμεν, ἐπρόσθεσεν ἐκπωματίζων δευτέραν φιάλην καὶ γεμίζων τὰ ποτήρια.

Ὁ Ὀκτάβιος ἐζήτει πρό τινος ὥρας πρόφασιν ν' ἀποσυρθῇ, ἀλλ' ἡ διεγερθεῖσα περιέργειά του τὸν ἔκαμε νὰ μείνῃ καὶ νὰ δεχθῇ τὸ προσφερόμενον ποτήριον.

— Μέσα εἰς αὐτὸ τὸ κρασὶ τοῦ τόπου μου, ἔλεγεν ὁ γέρων, ἐβάπτισα τὸν πρῶτόν μου ἔρωτα. Ὅταν τὸ καταπίνω μὲ φαίνεται ὅτι βυθίζεται ἡ καρδία μου εἰς λουτρὸν νεότητος! Σὺ δέ, δὲν ἔχεις τίποτε νὰ μὲ διηγηθῇς; Ἀλλὰ καὶ ποῦ θὰ τὸ εὑρίσκες, ἀφοῦ ζῇς εἰς τὴν τρύπαν σου μονάχος ὡς ἀρκοῦδι. Τοῦτο δὲν μ' εὐχαριστεῖ καθόλου. Εἶναι ὡς νὰ εἶχα γείτονα καλόγηρον. Δὲν κάμνεις καλά, νέε μου φίλε, ὁ Θεὸς θὰ σὲ τιμωρήσει.

— Ὁ Θεὸς θὰ μὲ τιμωρήσει! εἶπεν ὁ Ὀκτάβιος. Τί κακὸν ἔκαμα;

— Θὰ ἔχανα τὸν κόπον μου, ἂν ἐπιχειροῦσα νὰ σὲ τὸ ἐξηγήσω, ἀπήντησεν ὁ γέρων. Δὲν θὰ μ' ἐννοοῦσες, ἀφοῦ δὲν πιστεύεις εἰς τὸ εὐαγγέλιόν μου, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις εἶναι τίμιον εὐαγγέλιον, ἀφοῦ διδάσκει τὴν εὐτυχίαν, ὅπου εἶναι ἡ ὑγεία τῆς ψυχῆς. Ἀλλ' εἶσαι μόνον εἰκοσαετής. Ἔμεινες πολὺ ὀπίσω, ἀλλ' εἰμπορεῖς ἀκόμη νὰ φωτισθῇς. Τὸ κατ' ἐμὲ σκοπεύω νὰ μετοικήσω. Αὐτὸ τὸ σπίτι μὲ κάμνει νὰ μελαγχολῶ. Δὲν ἠμπορῶ νὰ σκύψω εἰς τὸ παράθυρον χωρὶς ν' ἀντικρύσω γεροντικὸν πρόσωπον. Ἤλπιζα ὅτι θὰ μὲ ἀπεζημίωνεν ἡ νεότης σου, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦτο ἠπατώμην. Θὰ ὑπάγω νὰ κατοικήσω εἰς τὴν ἄλλην ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, ἐκεῖ ὅπου εἶναι οἱ πολλοὶ φοιτηταί. Πηγαίνω συχνὰ νὰ περιπατήσω εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα· ἀναβαίνω εἰς τὰς οἰκίας μὲ τὴν πρόφασιν νὰ ἐνοικιάσω δωμάτιον, ἐμβαίνω παντοῦ, τὰ βλέπω καὶ τὰ ἀκούω ὅλα. Τί ὡραῖα κορίτσια! Πόση εὐθυμία καὶ πόσον φαίνονται ὅλοι εὐτυχεῖς! Τὸ μόνον των ἐλάττωμα εἶναι ὅτι πίνουν πολὺν ζῦθον, ὁ ὁποῖος ψυχραίνει τὸ αἷμα. Μόνον τὸ κρασὶ ἀξίζει, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου κατέπιε καὶ ἄλλο ποτήριον.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁ ἄνεμος, ὁ πνέων ἀπὸ τὰ ὕψη τῆς Μονμάρτης ἔφερεν ἐπὶ τῶν πτερύγων του τὸν ἦχον παλαιᾶς δημοτικῆς μελῳδίας, προσαρμοσθείσης εἰς τετράχορον. Τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπανελάμβανεν ὡς πιστὴ ἠχὼ ὁ αὐλὸς γείτονος μουσικοῦ.

Ὁ γέρων Ἀλλοτινός, ὅστις εἶχε σιωπήσει εἰς τὸ πρῶτον ἄκουσμα τοῦ μελῳδήματος ἐκείνου, ἀνεσκίρτησε καὶ ἠγέρθη ἀμέσως κατὰ τὴν ἐπανάληψίν του ὑπὸ τοῦ αὐλητοῦ, ἐπιβάλλων δι' ἐπιτακτικοῦ νεύματος εἰς τὸν Ὀκτάβιον σιωπὴν καὶ ἀκινησίαν. Ἀλλ' ὁ αὐλὸς ἀντὶ τοῦ δημοτικοῦ ἔπαιζεν ἤδη ἀποσπάσματα νεωτέρων μελοδραμάτων.

— Πρέπει χωρὶς ἄλλο ν' ἀνεύρω αὐτὸν τὸν μουσικόν, εἶπεν ὁ γέρων Ἀλλοτινός, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ γεμίσῃ καὶ πάλιν τὰ ποτήρια, ὅταν ὁ ἰδιότροπος αὐλητὴς ἀφίσας κατὰ μέρος τὴν νέαν μουσικὴν ἐπανέλαβε τὸν δημοτικὸν σκοπόν.

— Εὖγε σου, καλέ μου μουσικέ! ἀνέκραξεν ὁ γέρων, ἀρχίζων νὰ χορεύῃ εἰς τὸ δωμάτιον. Τοῦτο σέ φαίνεται παράξενον; εἶπεν ἔπειτα εἰς τὸν Ὀκτάβιον. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἠξεύρῃς ὅτι τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐτραγούδησα πολλάκις ὑπὸ τὸ παράθυρον τῆς ἐρωμένης μου, εἰς τὸν καιρὸν ὅπου αὐτὸ τὸ φόρεμα ἦτο καινούριον, καὶ τὸ βραχκὶ ἐπίσης καὶ τὰ πόδια μου ἐπίσης. Αὐτὰ τὰ καλάμια, ἐπρόσθεσε, κτυπῶν διὰ τῆς χειρὸς τὰς ἰσχνάς του κνήμας, ἔκαμαν πολλὰ πηδήματα εἰς τὸν ἦχον αὐτῆς τῆς μουσικῆς. Τώρα δὲν ἀξίζουν πλέον τίποτε. Καὶ ὅμως πιστεύω ὅτι ἂν εὑρισκόμην μὲ τὴν Γιακουμίναν μου εἰς τὸν ἴσκιον τῆς γραίας καστανιᾶς καὶ ἔπαιζε τὸν σκοπὸν τοῦτον τὸ βιολὶ τοῦ Χοντροβλάση, ὀρθοῦ ἐπάνω εἰς τὴν βαρέλαν του, δὲν θὰ ἐχόρευα πολὺ ἄσχημα. Ἡ Γιακουμίνα ἦτο ἡ ὡραιοτέρα τοῦ χωρίου. Τὴν ἔλεγαν τὸ *κορίτσι μὲ τοὺς ἑκατὸν ἀγαπητικούς*. Ἀλλ' οἱ ἑκατὸν ἦσαν ὀλίγοι, διότι τὴν ἐρωτεύοντο ὅλοι ὅσοι τὴν ἔβλεπαν. Εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν φρουρὰν ὑπῆρχεν ὁλόκληρος λόχος ἀπὸ χωριανούς μου, οἱ ὁποῖοι ἔγειναν στρατιῶται ἐξ αἰτίας της, καὶ εἰς τὸν λόχον ἐκεῖνον κατετάχθην καὶ ἐγώ».

Νέον φύσημα ἀνέμου ἔφερε καὶ πάλιν τὸν ἦχον

τῆς ὀρχήστρας τοῦ δημοσίου χοροῦ, ὅπου ἐχόρευαν ἀκόμη τὸν τετράχορον ὑπὸ τὸν ἦχον τῆς ἀγροτικῆς μελῳδίας, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπαναλάβει ὁ αὐλός.

Ὁ γέρων Ἀλλοτινὸς δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταστείλῃ τὸν ἐκ τοῦ ἀκούσματος ἐκείνου ἐνθουσιασμόν.

— Ἀκόμη ἓν ποτήριον, εἶπεν ἀδειάζων τὴν φιάλην, καὶ ἔμπρός!

— Ἔμπρός ποῦ; ἠρώτησεν ὁ Ὀκτάβιος, ἐνῷ ἐξεκρέμαζεν ὁ γείτων τὸν πῖλόν του.

— Εἰς τὸν χορόν. Αὐτὰ τὰ βιολιά, ὅπου ἔτυχε νὰ παίζουν αὐτὸν τὸν παλαιὸν σκοπόν, ἐνῷ ἐνθυμοῦμαι τὰ περασμένα μου μὲ ἔκαμαν ἄνω κάτω. Μὲ φαίνεται πῶς μὲ κράζει ἡ Γιακουμίνα. Ἔμπρός, νέε μου, ἔμπρός!

Ὁ Ὀκτάβιος ἐράνη διστάζων, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὑπερίσχυσεν ἡ περιέργεια. «Ἄς ἦναι, εἶπεν».

— Ἄλλο ἕνα ποτῆρι, εἶπεν ὁ γέρων ἐκπωματίζων τρίτην φιάλην, διὰ νὰ δυναμώσουν τὰ γόνατά μας, καὶ ἀφοῦ κατεπόθη καὶ αὕτη κατέβη μετὰ νεανικῆς ὁρμῆς τὴν κλίμακα, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Ὀκταβίου.

— Βλέπεις, εἶπεν εἰς αὐτόν, ὅταν εὑρέθησαν εἰς τὴν ὁδόν, ὅτι περιπατῶ ἀκόμη ἴσια καὶ χωρὶς ῥάβδι.

Μετὰ μισὴν ὥραν ἐπεσκέπτοντο οἱ δύο φίλοι τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον ὅλους τοὺς λαϊκοὺς χοροὺς τῶν προαστείων. Παντοῦ ὅπου εἰσήρχοντο, ἡ ἀρχαϊκὴ ἐνδυμασία τοῦ κ. Ἀλλοτινοῦ ἐπροκάλει ζωηρὰς ἐπευφημίας, ἠχηροὺς γέλωτας καὶ παντὸς εἴδους εὐφυολογίας. Ἀλλ' ὁ γέρων ὄχι μόνον δὲν ἐθύμωνεν, ἀλλὰ καὶ εὕρισκεν ἀπαντήσεις τόσον ἐπικαίρους καὶ ἀστείας, ὥστε ὁ γέλως τῶν παριστα μένων ἐστρέφετο πάντοτε κατὰ τοῦ ἐπιχειρήσαντος νὰ τὸν σκώψῃ.

— Πολὺ μοῦ κακοφαίνεται, ἔλεγεν εἰς τὸν Ὀκτάβιον, ὅτι δὲν ἀκούω πλέον τὸν παλαιόν μου χαβᾶν, διότι ἔχω ὄρεξιν νὰ χορεύσω.

— Πῶς θὰ ἐτολμᾶτε νὰ χορεύσετε ἐμπρὸς εἰς τόσον κόσμον; ἠρώτησεν ὁ Ὀκτάβιος μετά τινος ἀνησυχίας.

— Καὶ διατί ὄχι; Ἐτόλμησα πολὺ μεγαλείτερα πράγματα εἰς τὸν ἦχον αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ. Ὅταν ἔγεινα στρατιώτης ἐξ αἰτίας τῆς Γιακουμίνας, δὲν μ' ἐπερίσσευε βεβαίως ἡ ἀνδρεία. Τὴν πρώτην φορὰν ὅπου εὑρέθην ἀντικρὺ τῶν Αὐστριακῶν εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Λομβαρδίας, τὸ θέαμα δὲν μοῦ ἤρεσε διόλου, καὶ ἐσυλλογιζόμην μὲ δακρυσμένους ὀφθαλμοὺς τὰς καστανέας τῆς πατρίδος μου καὶ τοὺς χοροὺς ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῶν. Ἂν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μοῦ ἐπρόσφερεν τὴν ἄρεσίν μου, θὰ τὴν ἐδεχόμην μὲ μεγάλην χαράν. Ὅταν ἤκουσα τὴν πρώτην κανονιὰν καὶ εὐθὺς ἔπειτα φωνὰς πληγωμένων καὶ ἀκρωτηριασμένων, ἠσθάνθην κάποιαν στενοχωρίαν. Μετ' ὀλίγον ὁ συνταγματάρχης μας ἐρώναξεν — Ἔμπρός παιδιά! τώρα ἦλθεν ἡ σειρά μας! Τὸ *ἔμπρὸς* ἐκεῖνο ἐσήμαινε νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦσαν τὰ κανόνια. Ὅλοι μου οἱ σύντροφοι ὥρμησαν ὡς νὰ ἔτρεχαν εἰς παναγύρι, ἀλλ' ὁ ἰδικός μου ἐνθουσιασμὸς ἦτο πολὺ μετριώτερος. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔτυχεν ἡ στρατιωτικὴ μουσικὴ νὰ παίξῃ τὸν ἀγαπημένον μου σκοπόν. . . ***Τρὰ λερὶ λαρά, τρὰ λὰ ρά,*** καὶ ἐγὼ ὁ τόσον ἥμερος καὶ εἰρηνικὸς ἔγεινα ἀμέσως ἄλλος ἄνθρωπος, ἥρωας, λεοντάρι. Ἀπὸ τὴν οὐρὰν εὑρέθην εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῆς ἴλης μου σπαθίζων Οὐσσάρους, βλασφημῶν ὡς Ἀράπης ἢ μουρμουρίζων τὸ ***Τρὰ λερὶ λαρά.*** Ἐκοπάνιζα τοὺς Αὐστριακοὺς καθὼς τ' ἀστάχια ὁ ἀλωνιστής, καὶ πάντοτε ἐμπρός. Εἰς τὸν δρόμον μου ἀπήντησα ἕνα χρυσοστόλιστον σημαιοφόρον, ὅπου ἐκράτει σημαίαν μεταξωτήν. Τρὰ λαρά! τί ὡραῖο φουστάνι θὰ ἦτο αὐτὸ τὸ φλάμπουρο γιὰ τὴν Γιακουμίναν! Χύνομαι ἐπάνω του, ***τρὰ λερί,*** τὸν σπαθοκοπῶ, ***Τρὰ Λαρά,*** τοῦ ἁρπάζω τὴν σημαίαν καὶ πηγαίνω νὰ τὴν προσφέρω εἰς τὸν στρατηγόν, ὁ ὁποῖος μὲ ἀγκαλιάζει ἐμπρὸς εἰς ὅλον τὸ σύνταγμα . . . καὶ ἡ γαλλικὴ δημοκρατία μοῦ χαρίζει μίαν τιμητικὴν σπάθην ***Τρὰ λερὶ λαρά, τρὰ λὰ ρά.*** Μερικὰ χρόνια ἔπειτα, εἰς τὰ 1812, ἔρχεται ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Μουράτ νὰ μᾶς παρακαλέσῃ μὲ πολὺ εὔμορφον τρόπον νὰ ἐμβῶμεν μέσα εἰς ἕνα ῥωσσικὸν προμαχῶνα τῆς Μοσκόβας. Ὁ συνταγματάρχης μας τὸν ἀντιχαιρετᾷ καὶ τοῦ λέγει: Ἀμέσως, Κύριε. — Ὅταν ἐρθάσαμεν ἐμπρὸς εἰς τὸν τοῖχον ἐκεῖνον δὲν ἀπέμεναν ἀπὸ τὴν ἴλην μου παρὰ μόνον σαράντα. Τὰ ῥωσσικὰ κανόνια ἔκαμναν τὴν γῆν νὰ τρέμῃ ὡς ἂν ἐγίνετο σεισμός. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἔτρεμα ὀλίγον καὶ ἐγώ. Ἦλθε στιγμή, ὅπου ἐμείναμεν ὅλοι κάπως ἀναποράσιστοι καὶ ἐκυττάζαμεν τὸ ροβερὸ ἐκεῖνο μετερίζι ὡς νὰ ἐλέγαμεν: δὲν φαίνεται πολὺ φρόνιμον νὰ χωθῶμεν ἐκεῖ μέσα. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἔτυχε μία μουσική, ὄχι ἡ ἰδική μας, ἀλλ' ἄλλου συντάγματος ἐκεῖ πλησίον, νὰ σημάνῃ τὸν σκοπόν μου ***Τρὰ λερὶ λαρά.*** Ὥρμησα τότε ἐμπρὸς καὶ μὲ ἠκολούθησαν οἱ ἄλλοι. Ἐπηδήσαμεν καὶ οἱ σαράντα εἰς τὸν προμαχῶνα ταχεῖς καὶ ροβεροὶ ὡς ζωνταναὶ σραῖραι. Κατόπιν μας εἰσῆλθεν ἄλλο σύνταγμα, ἔπειτα δεύτερον καὶ τρίτον. Τοὺς Ῥώσσους ἐκάμαμεν ἀρβελιστόν, καὶ ἐκέρδισα τὸν σταυρὸν μὲ τὴν κόκκινη κορδέλλα . . . ***Τρὰ λερὶ λαρά, τρὰ λὰ ρά.*** Καὶ ὕστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ θέλεις νὰ ροβηθῶ νὰ χορεύσω εἰς δημόσιον χορόν;

Ἐνῷ ἀπέλεγε ταῦτα ὁ κ. Ἀλλοτινός, ἤρχισεν ἡ ὀρχήστρα νὰ παίζῃ τὸν τετράχορον τοῦ συρμοῦ, ὅπου εὑρίσκετο ὁ εὐνοούμενός του σκοπός.

— Καιρὸς ἦτο! ἔκραξεν ὁ γέρων καὶ ἀποσπάσας τὸν βραχίονά του ἀπὸ τὸν Ὀκτάβιον, τὸν ματαίως προσπαθοῦντα νὰ τὸν κρατήσῃ, ἔτρεξε νὰ ζητήσῃ χορεύτριαν. Ὡς τοιαύτην ἐπροτίμησε νέαν δεκαοκτὼ ὡς εἴκοσιν ἐτῶν, σεμνῶς ἐνδυμένην μὲ φόρεμα ἀνοικτοῦ χρώματος. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἦσαν γαλανόφαιοι, τὸ κτένισμα ἁπλούστατον καὶ ἡ φυσιογνωμία γλυκυτάτη.

— Εἶναι χαριτωμένη, εἶπεν ὁ γέρων καὶ πλησιάσας αὐτήν, ἐλθοῦσαν ὡς φαίνεται εἰς τὸν χορὸν ἄνευ συντρόφου, ἀπεκάλυψε τὴν ἄσπρην κάραν του, ἐλύγισεν ὡς τόξον τὸ ἀνάστημά του καὶ ὑπέβαλε τὴν αἰτησίν του συνοδευομένην δι' ἐγκωμιαστικῆς προαγορεύσεως.

(Ἕπεται συνέχεια)

Ανα το Αστυ

Τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευήν, μετὰ μακρὰν ἀσθένειαν ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του ὁ τοῦ Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου ἐπιμελητής Α. Γ. Λόλλιγκ, γερμανὸς ἀρχαιολόγος, πρὸ πολλοῦ ἀποκατεστημένος ἐν Ἑλλάδι. Ἐν τῷ προσώπῳ του ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιστήμη χάνει ἕνα τῶν διαπρεπεστέρων αὐτῆς μυστῶν. Πλαιὸς ἑταῖρος τῆς ἐνταῦθα γερμανικῆς Σχολῆς ὁ Λόλλιγκ, διετέλεσεν ἐπὶ μακρὸν διευθυντὴς τῆς Βιβλιοθήκης της. Κατόπιν, ἐκτιμηθείσης τῆς ἀναμφισβητήτου εἰδικότητός του περὶ τὸ ἐπιγραφικὸν μέρος τῆς ἐπιστήμης, προσελήφθη ὡς ἐπιμελητὴς τοῦ τμήματος τούτου τοῦ ἡμετέρου Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου, ὅπου εἰργάσθη μετὰ προθυμίας καὶ ἀφοσιώσεως, περισυλλέξας πᾶσαν ὁπουδήποτε ἀνακαλυφθεῖσαν ἐπιγραφήν, συναρμολογήσας διάφορα ἐπιγραφῶν τεμάχια, συμπληρώσας καὶ ἐξηγήσας πολλὰς ἐλλιπεῖς καὶ δυσεξηγήτους ἐπιγραφάς. Ὁ Λόλλιγκ καὶ γνώσεις εἶχε πολλὰς καὶ μνήμην ἀπέραντον. Ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν ἀφίνει εἶναι ἀληθῶς ἀνεκτίμητος. Διὰ τοῦτο μετ' εἰλικρινοῦς πένθους ἐκηδεύθη ἀπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου ὅπου τὸ σεμνὸν φέρετρόν του εἶχε τοποθετηθῆ ἐν μέσῳ τῶν στηλῶν, τὰς ὁποίας εἶχε συναρμολογήσει ὁ ἴδιος. Οἱ τὰ πρῶτα φέροντες μεταξὺ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν παροικούντων γερμανῶν, περιεστοίχιζον ἐν ὀλίγῳ τὸ φέρετρον τοῦτο. Πρὶν ἐκκινήσῃ ἡ κηδεία ἔκαμεν ὡραίαν προσφώνησιν ὁ γερμανὸς ἱερεύς, εἰς δὲ τὸ νεκροταφεῖον ἐξεφώνησαν συντόμους ἀλλὰ θερμοὺς λόγους ὁ γενικὸς ἔφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Π. Καββαδίας, ὁ διευθυντὴς τῆς Γερμανικῆς Σχολῆς κ. Δαϊρφελδ, ὁ ὑποδιευθυντὴς κ. Βόλτερς καὶ ὁ διδάκτωρ κ. Χάρτσεγ. Ἡ κηδεία τοῦ Λόλλιγκ ἐγένετο δημοσία δαπάνῃ. Ἐπὶ τοῦ νεκροῦ του κατετέθησαν δεκατέσσαρες ἐν ὅλῳ στέφανοι, ἐπειδὴ δὲ ἔφερε τὸν χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος, ἀπέδωκεν ἐπικηδείους τιμὰς καὶ μία ἴλη ἱππικοῦ.

✣

Τὸ ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας φύλλῳ δημοσιευόμενον ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Μιχαὴλ Π. Λάμπρου εἰς τὸν «Παρνασσὸν» ὑπερέβαλε πάντα τὰ μέχρι τοῦδε κατὰ τὴν φαιδρότητα, τὴν ὁποίαν διέχυσεν εἰς τὸ ἀκροατήριον. Οἱ κύριοι, καὶ πρὸ πάντων αἱ πολυπληθεῖς κυρίαι, αἱ παρευρεθεῖσαι τὴν ἑσπέραν τῆς παρελθούσης Παρασκευῆς εἰς τὸν «Παρνασσὸν» διῆλθον μίαν ὥραν ἀληθινοῦ ἀπολαύσεως. Ὁ κ. Λάμπρος ἐπραγματεύθη περὶ τῆς ῥεκλάμας ἐν Ἑλλάδι. Ἐφυλλομέτρησε παλαιὰς καὶ νέας ἐφημερίδας καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπέσπασεν ὅ,τι ἰδιορρυθμότερον, ὅ,τι περιεργότερον, ὅ,τι διασκεδαστικώτερον ἐκ τοῦ τμήματος τῆς ῥεκλάμας. Πρὸς καταρτισμὸν τοῦ φαιδροῦ τούτου κομβολογίου τὴν πλουσιωτέραν ὕλην παρέσχεν «Ἡ ταχύπτερος Φήμη» μία ἐφημερὶς κοινωνικῆς ῥεκλάμας ἐκδιδομένη ἐπὶ Ὀθωνος καὶ τὰ «Κοινωνικὰ» τῆς Νέας Ἐφημερίδος, διὰ τῶν ὁποίων παρηκολούθησε τὴν ἐξέλιξιν τοῦ σημερινοῦ Ἀθηναίου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του. Ἀλλὰ δι' ὅλων τούτων ὁ κ. Λάμπρος παρηκολούθησε τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς τῆς ῥεκλάμας παρ' ἡμῖν καὶ κατέδειξε ποία ἦτο πρίν, ποία εἶνε σήμερον. Καὶ ἀνωμολόγησε μὲν τὴν σχετικὴν προόδον της, ἀλλὰ παρεπονέθη ὅτι ἀκόμη οἱ ἔμποροί μας καὶ οἱ βιομήχανοι δὲν κατενόησαν τὴν ἀξίαν της.

✣

Ὁ χωροφύλαξ καλπάζει ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ἐλασμάτων.

Ὁ τροχιόδρομος τοῦ Φαλήρου ἔρχεται ὀπίσω του ὁλοταχῶς.

Ὁ ὁδηγὸς συρίζει, συρίζει ἐπανειλημμένως. Ἀλλ' ὁ ἱππεὺς εἶνε κωφός, ἀφῃρημένος, καὶ ἐξακολουθεῖ τὸν κινδυνώδη καλπασμόν του.

Ἡ μηχανὴ τὸν φθάνει, ὁ ἵππος ἀφηνιάζει καὶ ῥίπτει τὸν ἱππέα κατὰ τῶν βαγονίων πλαγίως. Ὁ ἱππεὺς πίπτει ἐπικινδύνως πληγωμένος κατὰ τὴν ὀσφὺν καὶ τοὺς πόδας.

Καὶ τότε τί νομίζετε ὅτι συνέβη; Ὅτι ἐσταμάτησεν ἡ ἀμαξοστοιχία καὶ παρέλαβε τὸν δυστυχῆ τραυματίαν;

Ὄχι. Ὁ μηχανικὸς ἀφ' οὗ δὲν εἶχε τὴν εὐσπλαγχνίαν νὰ σταματήσῃ ἐγκαίρως καὶ νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον, δὲν ἠθέλησε νὰ σταματήσῃ ἀργὰ καὶ παραλάβῃ τὸ λυπόθυμον ἐκεῖνο σῶμα, τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματός του. Καὶ ἔφυγε καὶ τὸν ἀφῆκεν ἐκεῖ κατακείμενον. Μόνον ἡ κατόπι διελθοῦσα ἀμαξοστοιχία τὸν παρέλαβε καὶ τὸν μετέφερεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Βλέπετε ὅτι ὀλίγον διαφέρουν οἱ ὁδηγοὶ τῶν ἀμαξοστοιχιῶν ἀπὸ τοὺς καρραγωγεῖς. Καὶ αὐτοὶ ἀφ' οὗ καταπλακώσουν κανένα δυστυχῆ, μαστίζουν τοὺς ἵππους των καὶ φεύγουν καλπάζοντες.

✣

Προσέχετε καλὰ ὅταν ζυγίζουν. Ἐσχάτως ἡ Ἀστυνομία ἀνεκάλυψε καὶ νέον εἶδος ἀπάτης, ὀλίγον τι παλαιόν. Ἀνθρακοπῶλαί τινες ἐφωράθησαν πατῶντες μὲ τρόπον τὸ σχοινίον, τὸ ὁποῖον ἄφηναν ἐπίτηδες νὰ κρέμεται κάτωθεν τῶν σάκκων, οὕτω δὲ ἀπὸ κάθε ζύγισιν ἔκλεπτον δέκα καὶ εἴκοσιν ὀκάδας. Οἱ ἀνθρακοπῶλαι αὐτοὶ παρεπέμφθησαν εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν.

✣

Ἐσχάτως βουλευτής τις ἐμιλῶν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς, μετέφρασε τὸ γνωστὸν γαλλικὸν λόγιον «poudre aux yeux», τὸ ὁποῖον ὅλοι πλέον λέγουν «στάκτη στὰ μάτια» σποδὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς!!

✣

Ἐκ τοῦ «Σκρίπ»:

Περίεργος σύμπτωσις:

Εἰς τὴν ὁδὸν Κολοκοτρώνη ἀναγινώσκομεν τὴν ἑπομένην ἐπιγραφήν:

«Κρεοπωλεῖον ἡ Δικαιοσύνη-Διονυσίου Στεφάνου».

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Ἐν ἡλικίᾳ ἑβδομήκοντα δύο ἐτῶν ἀπέθανε τὴν 8 Φεβρουαρίου ἐν Βάδῃ ὁ γάλλος συγγραφεὺς καὶ ἀκαδημαϊκὸς Μάξιμος Δυκάμ. Ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τῷ 1822. Υἱὸς χειρουργοῦ διαπρεποῦς καὶ πλουσίου, εὑρέθη ἐξ ἀρχῆς ὑλικῶς ἀνεξάρτητος καὶ νέος ἔτι ἐπεχείρησε μακρὰ ταξείδια ἀνὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀνατολὴν ἐκ τῶν ὁποίων ἐπιστρέψας, ἐδημοσίευσε τὰς ἐντυπώσεις του. Τῷ 1860 ἠκολούθησε τὴν ἐν Σικελίᾳ περίφημον ἐκστρατείαν τῶν χιλίων τοῦ Γαριβάλδη, τῆς ὁποίας συνέγραψε καὶ τὴν ἱστορίαν. Ἐγκατασταθεὶς ὁριστικῶς ἐν Παρισίοις ἵδρυσε τὴν «Ἐπιθεώρησιν τῶν Παρισίων», εἰς τὴν ὁποίαν ὁ φίλος του Γουσταῦος Φλωμπὲρ ἐδημοσίευσε τὸ πρῶτον τὴν Κυρίαν Μποβαρὺ καὶ ἡ ὁποία ἐπαύθη ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατορίας. Μετὰ τοῦτο ὁ Δυκὰμ ἤρχισε τὴν λαμπράν του συνεργασίαν εἰς τὴν *Ἐπιθεώρησιν τῶν Δύο Κόσμων*, ἐξέδωκεν ἑξάτομον ἔργον, στερεῶσαν τὴν φήμην του ὑπὸ τὸν τίτλον: «Paris, ses organes et ses fonctions» καὶ κατόπιν ἄλλο, τὰς περιφήμους «Convultions de Paris» μελέτην ἐπὶ τῶν γεγονότων τῆς Κομμούνας, ἐξόχως πολεμηθείσαν. Τῷ 1870 διεδέχθη ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τὸν Σαὶν-Ρενὲ-Ταλλανδιέ. Τελευταῖον σπανίως ἐφαίνετο ἐν Παρισίοις, κατοικῶν διαρκῶς ἐν Βάδῃ, καὶ σπανίως ἔγραφε. Τὸ τελευταῖόν του ἔργον ἦτο ἡ βιογραφία τοῦ φίλου του Θεοφίλου Γωτιέ, πλήρης ἀνεκδότων καὶ ἀναμνήσεων, τὴν ὁποίαν ἐδημοσίευσε ἐν τῇ σειρᾷ τῶν «Μεγάλων Συγγραφέων». Νέος ἔτι ὁ Μάξιμος Δυκὰμ ἦτο δημοκρατικωτάτων φρονημάτων, ἀλλὰ κατόπιν ἔγεινεν εἰς ἄκρον συντηρητικός.

— Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικὸς Σύλλογος «Ἑρμῆς» προκηρύσσει διαγωνισμὸν πρὸς σύνταξιν τοῦ ἐπισήμου του ὕμνου, ποιήματος τὸ ὁποῖον καὶ τοῦτο θὰ μελοποιηθῇ πάλιν διὰ διαγωνισμοῦ. Χάριν τῶν παρ' ἡμῖν ποιητῶν δημοσιεύομεν ἐνταῦθα τοὺς ὅρους:

1) Ὁ ὕμνος δέον νὰ ᾖ ἔργον ὅλως πρωτότυπον καὶ ν' ἀφορᾷ κυρίως εἰς τὴν μουσικὴν κίνησιν καὶ δρᾶσιν τοῦ «Ἑρμοῦ».

2) Ὁ ὅλος ὕμνος δέον νὰ ᾖ ὅσον τὸ δυνατὸν σύντομος, μὴ περιλαμβάνων πλείω μέρη τῶν τριῶν στροφῶν, αἵτινες ὑπὸ ἔποψιν μέτρου καὶ ρυθμοῦ ἀρίενται τῇ καλαισθησίᾳ τοῦ ποιητοῦ.

3) Ἐν τῷ διαγωνισμῷ εἰσὶ δεκτοὶ λόγιοι ἔκ τε τῆς ἡμεδαπῆς καὶ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς.

4) Οἱ διαγωνισθησόμενοι ὀφείλουσι νὰ πέμψωσι πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ «Ἑρμοῦ» τὰ χειρόγραφα αὐτῶν μέχρι τέλους Φεβρουαρίου. Ὁ ποιητὴς ἐγκλείει τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν φακέλλῳ καλῶς ἐσφραγισμένῳ, ἐπιγράφει δὲ ἔξωθεν αὐτοῦ ῥητὸν ἢ στίχον καὶ τὸ αὐτὸ προσγράφει καὶ ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τοῦ χειρογράφου διὰ τὴν ταὐτότητα.

5) Γλῶσσαν δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν ἄμικτον τοπικισμῶν γραφομένην Ἑλληνικήν.

6) Τὰ χειρόγραφα δέον νὰ ὦσιν εὐκρινῶς γεγραμμένα, ἄλλως δὲν θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν.

7) Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται τοῖς ποιηταῖς, ἀλλὰ κατατίθενται ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Συλλόγου.

8) Ἆθλον τῷ πρώτῳ ἐπιτυχόντι ἔσται καλλιτεχνικὸς στέφανος ἐκ δάφνης· ἔπαινος δὲ τῷ δευτέρῳ.

9) Ἡ κρίσις γενήσεται τῇ α' Κυριακῇ τοῦ προσεχοῦς Μαρτίου, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου ἐν γενικῇ συνεδρίᾳ, ὑπὸ τριμελοῦς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπῆς ἐκ φιλολόγων καὶ λογίων συγκειμένης.

— Τὴν 15 Φεβρουαρίου ἐγένετο μετ' ἐπιτυχίας ἐν Παρισίοις ἐν τῇ αἰθούσῃ Βοδινιὲρ ἡ προαγγελθεῖσα διαλεξις τοῦ κ. Ψυχάρη «Τὸ Φιλί».

Ὁ Βιλλρώτ

— Ὁ ἐν Κερκύρᾳ Διευθυντὴς τοῦ γνωστοῦ ἰδιωτικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου κ. Π. Α. Οἰκονόμος ἀγγέλλει τὴν εἰς ἕνα τόμον ἔκδοσιν ὅλων τῶν λόγων, τῶν ἐκφωνηθέντων ἑκάστοτε κατὰ τὰς ἐξετάσεις καὶ ἄλλας ἑορτὰς ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ.

Ἐπιστημονικά

Ἀπεβίωσεν ἐσχάτως ἐν Ἀβατσίᾳ, ὅπου εἶχε ζητήσει ἀνακούφισιν ἐκ χρονίου νοσήματος, ὁ καθηγητὴς τῆς Χειρουργικῆς παρὰ τῷ ἐκεῖ Πανεπιστημίῳ καὶ εἷς τῶν διασημοτέρων χειρουργῶν τῆς Εὐρώπης Βιλλρώτ. Ἦτο ἑξήκοντα καὶ τεσσάρων ἐτῶν. Γεννηθεὶς ἐν τῇ Γερμανικῇ πόλει Ρύγεν διεκρίθη τόσον πρωΐμως, ὥστε ἤδη ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα ἐτῶν ἀφ' οὗ ἐχρημάτισε βοηθὸς τοῦ περιφήμου Λαγγενβὲκ ἐν Βερολίνῳ, ἐκλήθη εἰς Ζυρίχην ὡς διευθυντὴς τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς καὶ τακτικὸς καθηγητής. Ἀλλ' ἡ φήμη του ἐπεξετάθη ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα, ἀφ' οὗ κατῆλθεν εἰς τὸ ἐν Βιέννῃ μέγα ἐπιστημονικὸν κέντρον. Ἡ τόλμη του περὶ τὰς ἐπινοίας ἴσην εἶχε μόνην τὴν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐγχειρήσεων δεξιότητα. Πρῶτος αὐτὸς ἐτόλμησεν ἐπὶ ἀνθρώπων ἐγχειρήσεις, οἷαι ἡ ἐξαγωγὴ τοῦ λάρυγγος, ἡ περικοπὴ τοῦ στομάχου καὶ ἄλλαι πολλαί. Κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον ἀπῆλθεν αὐτόκλητος εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν καὶ εἰργάσθη μετὰ θαυμασίου ζήλου, σώσας ἐκ βεβαίου θανάτου πολλοὺς τῶν τραυματιῶν. Ἀπέβη δ' ὁ μέγας μεταρρυθμιστὴς ἐν τῇ πολεμικῇ χειρουργικῇ, ἐν τῇ ὀργανώσει τῶν στρατιωτικῶν νοσοκομείων, ἐν τῇ θεραπείᾳ τῶν τραυμάτων.

Θεατρικά

Τὸ φιλολογικὸν γεγονὸς ἐν Παρισίοις εἶνε ἡ διδασκαλία νέου ἔργου τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Ἐδουάρδου Παγιερὼν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῆς Γαλλικῆς Κωμῳδίας ὑπὸ τὸν τίτλον Cabotins! Ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Le monde où l'on s'ennuie» ἦρε θρίαμβον ἀληθῆ. Ἀπλουστάτη εἶνε ἡ ὑπόθεσις τοῦ νέου του τετραπράκτου δράματος. Ἡ Βαλλεντίνη εἶχεν ἀνταλλάξει αἰσθήματα καὶ ἐπιστολὰς μετ' ἀνδρός τινος ἀναξίου, ὁ ὁποῖος τὴν ἐλάτρευεν ἐφ' ὅσον τὴν ἐνόμιζε πλουσίαν καὶ τὴν ἐγκατέλιπε ἅμα ἔμαθεν ὅτι εἶνε πτωχή. Κατόπιν τὴν ἀγαπᾷ εἰς καλλιτέχνης, ὁ Πέτρος Γκαρδέβαν, ἀλλ' ἡ μήτηρ ἀρνεῖται νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὸν γάμον, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν ἦτο ἀμέμπτου παρελθόντος ἡ κόρη της καὶ τὴν ἐξαναγκάζει νὰ τῷ εἴπῃ ὅτι δὲν τὸν ἀγαπᾷ. Ἡ δοκιμασία ὅμως εἶνε ἀνωτέρα τῶν ἐρωτευμένων καὶ ἡ μήτηρ ὑποχωρεῖ. Τοῦτο εἶνε τὸ δραματικὸν μέρος. Ἀλλ' ὅ,τι ἀνέδειξε τὸ ἔργον, εἶνε τὸ κωμικὸν καὶ ἰδίως ὁ θαυμάσιος τύπος τοῦ Πεγρομᾶ, τοῦ μεσημβρινοῦ, ἓν εἶδος Νουμᾶ Ρουμεστὰν τοῦ Δωδέ, τύπος ὁ ὁποῖος θὰ ζήσῃ μεταξὺ τῶν ζωντανωτέρων τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου.